

LENTOPALLON SUOMENMESTARUUSKILPAILUJEN SARJAMÄÄRÄYKSET SARJAKAUDELLE 2023-2024 3

1.	SÄÄNNÖT JA MÄÄRÄYKSET	3
2.	SARJAT, JOUKKUEET JA OTTELUOHJELMAT	3
3.	ILMOITTAUTUMISAJAT JA SARJAMAKSUT	3
3.1	Ilmoittautumisajat	3
3.2	Sarjamaksut	3
4.	SARJAJÄRJESTELMÄ JA SARJAKOHTAISET MÄÄRÄYKSET	3
4.1	PELIJÄRJESTELMÄ LIITON YLÄSARJOISSA.....	4
4.2	Aluesarjat ja paikallissarjat	4
4.3	Putoamisen periaatesääntö	4
4.4	Sarjapaikan hakeminen	4
4.5	Uusintaottelu	4
4.6	Poikkeussääntö	5
4.7	Muut määräykset	5
4.8	Sarjamaksut	5
5.	LUOVUTUS	5
5.1	Sarjapaikan menetys	5
5.2	Luopumissakko	5
5.3	Ottelusta myöhästyminen (Kilpailusääntöjen 9 §:n tulkinta).....	5
6.	OTTELUVARUSTEET	6
6.1	Ottelupöytäkirja.....	6
6.2	Aloituspöytäkirja.....	6
6.3	Pelipallo (listaa voidaan täydentää ”realiajassa”)	6
6.3.1	Pallomainos	6
6.3.2	Kolmen pallon järjestelmä tai pallokorit päädyissä.....	6
7.	OTTELUN JÄRJESTÄMINEN	7
7.1	Ottelujärjestelyt ja viranomaisilmoitukset	7
7.2	Ottelut	7
7.2.1	Ottelujen ajankohdat (ei koske Mestaruusliigaa).....	7
7.2.2	Otteluolosuhteiden tasapuolisuus	7
7.3	Ottelusta ilmoittaminen	7
7.3.1	Ilmoittaminen vastustajalle	7
7.3.2	Ilmoitukset ottelutuomareille ja rajatuomareille	7
7.4	Ottelupaikka	8
7.4.1	Vähimmäisvaatimukset salin koolle	8
7.4.2	Alamittainen sali	8
7.4.3	Pelikentän kunto.....	8
Järjestävä seura vastaa siitä, että kentän pinta on pelisääntöjen mukaisessa kunnossa. Pelialueen lattian on oltava puhdistettuna lattian liukastusaineista.		8
7.4.4	Pelikentän kuivaaminen	8
7.4.5	Pelivälineet ja vaihtopenkki.....	8
7.4.6	Tuomariteline ja toimintatilat	9
7.4.7	Tulostaulu	9
7.4.8	Verkkovavat	9
7.5	Ottelusiirrot ja siirtosopimus.....	9
7.5.1	Ottelusiirron tiedottaminen	9
7.5.2	Ottelusiirrosta aiheutuvat kustannukset.....	9
7.6	Joukkueen suuruus	10
7.6.1	Liberopelaajat	10
7.6.2	Liberopelaajan nimeäminen masters- ja nuorten sarjoissa	10
7.7	Pelaajien varusteet	11
7.8	Tauot.....	11

7.8.1 Erien väliset tauot.....	11
7.8.2 Mainos- ja ohjelmatauko	11
7.9 Videointi ja radiointi	11
7.10 Karsintaottelut.....	11
7.11 Maksuton sisäänpääsy.....	11
7.11.1 Muut kortit	12
8. TUOMARIT JA TOIMITSIJAT.....	12
8.1 Tuomarit	12
8.1.1 Tuomaritasot ja tuomarimäärät	12
8.1.3 Tuomarin nimeäminen ja tuomarivaihdokset.....	12
8.1.5 Tuomariasu	12
8.1.6 Tuomarin esteellisyys	12
8.2 Rajatuomarit.....	13
8.3 Pallopojat tai -tytöt.....	13
8.4 Toimitsijat	13
9. OSANOTTAJEN KÄYTTÄYTYMINEN, EETTISET VAATIMUKSET SEKÄ MUUT RANGAISTUKSET OTTELUN JÄLKEEN	13
10. PELAAJALUETTELOINTI JA KILPAILUSÄÄNTÖJÄ TÄYDENTÄVÄT SEURASIIRTOMÄÄRÄYKSET	14
10.1 Rekisteröidyt seurat	14
10.2 Puulaaki-/harrastejoukkueet.....	14
10.3 Luetteloinnin tarkistus ja menettelytapa pelaajaluetteloinnin osoittavan todisteen puuttuessa..	15
10.4 Pelaajasiirtomääräykset (kilpailusääntöjä täydentävät osat).....	15
10.4.1 Seuran sisäiset pelaajasiirrot.....	16
10.4.2 Farmijoukkuesopimus	16
10.4.3 Lentopalloliiton valmennuskeskuksen (Kuortane) pelaajien erityiset seurasiirtomääräykset	16
11. VASTALAUSEET JA HUOMAUTUKSET	17
12. TUOMARIKORVAUKSET	18
12.1 Tuomarikorvaukset.....	18
12.1.1 Päiväraha	18
12.1.2 Tuomaripalkkiot ja –korvaukset	18
12.1.3 Matkakustannusten korvaus	18
12.1.4 Majoituskorvaus	18
12.2 Rajatuomarien palkkiot ja korvaukset.....	18
12.3 Palkkioitten ja korvausten suorittaminen	18
13. VALMENTAJAVELVOITE	19
14. RANGAISTUKSET	19
14.1 Rangaistus ottelun hävinneeksi tuomitsemisesta	19
14.2 Rangaistus sarjamääräysten rikkomisesta.....	19
14.3 Rangaistus tuomarin tai rajatuomarin kutsumatta jättämisestä	19
15. TULOSTIEDOTUS	19
15.1. Tiedottaminen LENTOPALLON TULOSPALVELUUN	19
16. TUOMITSEMISLINJAT	20
16.1 Poikkeus keskirajasääntöön:	20
16.2 III-tulkintalinja.....	20
16.3 II-tulkintalinja.....	20
16.4 I-tulkintalinja.....	20
17. VERKON KORKEUS	21
18. SARJAVALVOJAT JA TUOMARYHMÄN YHTEYSHENKILÖT	21
19. PUUTTUVAT MÄÄRÄYKSET	21
20. JÄRJESTÄYTYMISOHJEET LENTOPALLO-OTTELUIHIN 1-sarjoissa	22
20.1 Järjestäytymisohjeista poikkeaminen ottelutapahtuman elävöittämiseksi.....	25
21. KILPAILULUPA JA LUVAN HAKEMINEN	25

LENTOPALLON SUOMENMESTARUUSKILPAILUJEN SARJAMÄÄRÄYKSET SARJAKAUDELLE 2023-2024

1. SÄÄNNÖT JA MÄÄRÄYKSET

Suomen Mestaruuskilpailuissa noudatetaan Kansainvälisen Lentopalloliiton virallisia pelisääntöjä (lukuun ottamatta liberosääntöä), Suomen Lentopalloliiton kilpailusääntöjä sekä näitä määräyksiä.

2. SARJAT, JOUKKUEET JA OTTELUOHJELMAT

Suomen mestaruussarjoiksi luetaan miesten Mestaruusliiga -2-sarjat ja naisten Mestaruusliiga – 2-sarjat. Suomen mestaruuskilpailut järjestetään lisäksi nuorten sarjoissa (A-, B- ja C-ikäluokat) sekä mastersien sarjoissa (M35, M40, M45, M50, M55, M60, M65, M70, M75, M80, M84 ja N35, N40, N45, N50, N55, N60, N65, N70, N73, N75). Nuorten D-, E- ja F-ikäluokille järjestetään aluetason mestaruuskilpailut.

Mestaruusliigaan – 2-sarjaan osallistuvien joukkueiden tulee kuulua lentopalloliiton jäsenseuraan tai muuhun liiton jäsenyhteisöön. Aluejastojen järjestämissä sarjoissa voi pelata myös lentopalloliiton ulkopuolisia joukkueita. Liiton ulkopuolisia joukkueita koskevat samat edustus-oikeussäännöt kuin jäsenseuroja.

Joukkueet ja lohkojaot, tuomarit ja joukkueiden yhdyshenkilöt ovat reaaliajassa päivitettyinä Liiton tulospalvelussa.

3. ILMOITTAUTUMISAJAT JA SARJAMAKSUT

3.1 Ilmoittautumisajat

Ilmoittautumisajat

Miesten ja naisten 1-sarjat 31.5.2023

Miesten ja naisten 2-sarjat 20.8.2023

3.2 Sarjamaksut

Sarjamaksut

1-sarja, miehet	1500 €	(Laskutuksen mukaan.)
1-sarja, naiset	1500 €	(Laskutuksen mukaan.)
2-sarja, miehet	900 €	(20.8.)
2-sarja, naiset	900 €	(20.8.)

Sarjamaksut tulee maksaa ilmoittautumisen jälkeen tulevalla laskulla. Mikäli maksua ei makseta laskun eräpäivään mennessä, sarjamaksua korotetaan jokaiselta alkavalta kuukaudelta 10 %:lla edellisestä kuukaudesta ja seuran tulee tehdä kilpailutoimistoon maksusuunnitelma.

A-, B- ja C-nuorten sarjamaksu on 250 €. Sarjojen ilmoittautumisajat määritetään nuorten sarjamääräyksissä.

Masters-sarjojen sarjamaksut ja ilmoittautumisajat määritetään mastersien sarjamääräyksissä.

4. SARJAJÄRJESTELMÄ JA SARJAKOHTAISET MÄÄRÄYKSET

Mestaruusliigan sarjajärjestelmästä ja sarjamääräyksistä, päättää Lentopalloliiton hallitus Pääsarjaryhmän esityksen pohjalta.

Jatko- ja pudotusotteluita pelattaessa kahdesta voitosta (tai kahtena otteluna ja mahdollisena lisäeränä), paremman runkosarjasijoituksen omaavalla joukkueella on kotietu ja se voi halutessaan aloittaa vieraskentällä ja pelata toisen sekä mahdollisen kolmannen (tai lisäerän) kotikentällään. Pelattaessa kaksi ottelua, ratkaisee kahden pelin yhteenlasketut voitot. Lisäerä pelataan vain, mikäli kahden pelin otteluvoitot

ovat tasan. Eri lohkojen saman runkosarjasijoituksen omaavien joukkueiden kohdatessa kotiedun määrittelyssä noudatetaan soveltuvin osin liiton kilpailusääntöjen 8 §:n määräyksiä ottaen huomioon lohkoissa pelaavien joukkueiden ottelumäärät runkosarjassa sekä sarjakohtaisia erityismääräyksiä.

Lisäerä pelataan 25 pisteeseen, mikäli pelijärjestelmässä ei toisin mainita.

Sarjajärjestelmästä alasarjoissa (alue- ja paikallissarjat) päättävät aluejaostot.

Kahden eri sarjatason välisissä karsintaotteluissa noudatetaan ylempään sarjan sarjamääräyksiä.

4.1 PELIJÄRJESTELMÄ LIITON YLÄSARJOISSA

1-2 sarjoissa sarjat voivat käsittää 2-4-kertaisen runkosarjan lisäksi jatkosarjoja ja/tai pudotuspelejä sarjanoususta tai sarjasta putoamisesta.

Liigakarsintaotteluissa noudatetaan liigan sarjamääräyksiä. Liitto voi määrätä liigakarsinnassa sovellettavaksi markkinointiin, tiedottamiseen ja tilastoimiseen liittyen liigassa noudatettavia toimintatapoja.

Tarkemmat sarjakohtaiset määräykset hyväksytään Pääsarja- ja Kilpailuryhmissä sarjojen joukkuemäärien varmistuttua ja ne julkaistaan liiton nettisivuilla.

4.2 Aluesarjat ja paikallissarjat

Aluejaostot päättävät itsenäisesti sarjajärjestelmistä ja mahdollisista sääntösovelluksista aluesarjoissa. Aluesarjoissa voi olla kilpailusäännöistä poikkeavia edustus oikeusmääräyksiä.

4.3 Putoamisen periaatesääntö

Kun joukkue luopuu tai poistetaan sarjasta tai lohkokosta kesken kauden, se katsotaan putoavaksi joukkueeksi, tällöin Kilpailuryhmällä on oikeus muuttaa sarjan putoamissääntöä.

Jos joukkue luopuu pelaamalla saavuttamastaan sarjapaikasta sarjan päättymisen jälkeen, Kilpailuryhmä voi täyttää tämän sarjapaikan liittoon toimitettujen sarjapaikkahakemusten perusteella. 1-sarjaan Kilpailutoimisto pyytää erikseen sarjapaikkahakemukset.

4.4 Sarjapaikan hakeminen

Sarjapaikastaan luopuva joukkue voi hakea seuraavaksi sarjakaudeksi sarjapaikkaa pelaamalla saavuttamaansa sarjatasoa alemmalta sarjatasolta.

Sarjapaikastaan luopuvan seuran sarjapaikka voidaan seurojen keskinäisellä sopimuksella ja Kilpailutoimiston hyväksynnällä siirtää toiselle joukkueelle tai muulle seuralle, mihin merkittävä osa vanhan joukkueen pelaajista siirtyy, ja joka olennaisilta osiltaan jatkaa vanhan seuran kilpailutoimintaa kyseisellä sarjatasolla. Mestaruusliigan mahdollisesta täydentämisestä päättää Liittohallitus Pääsarjaryhmän esityksen pohjalta.

Ylempään tason sarjapaikastaan luopuva seura voi hakea paikkaa alemmilta sarjatasoilta.

4.5 Uusintaottelu

Uusintaottelu pelataan kilpailusääntöjen 8 §:n perusteella. Uusinnan paikasta, ajankohdasta ja pelitavasta sekä erillisohjeet sarjatasoittain antaa hallinnoimaltaan tasolta Liiton Pääsarja- tai Kilpailuryhmä tai aluejaosto viimeistään 2 viikkoa ennen uusintaan mahdollisesti johtavan sarjavaiheen päättymistä.

Uusittavaksi määrätyn pelin kustannuksista vastaa uusinnan aiheuttanut joukkue. Kustannuksiksi tässä kohdin katsotaan tuomari- ja salikulut.

4.6 Poikkeussääntö

Lohkojen nousijoiden ja putoajien suhteen Kilpailuryhmällä on oikeus tehdä poikkeuksia näistä määräyksistä.

4.7 Muut määräykset

Aluejaosto voi antaa järjestämissään sarjoissa tarkentavia määräyksiä. Niiden määräysten ollessa ristiriidassa näiden sarjamääräysten kanssa, sovelletaan Suomenmestaruuskilpailujen sarjamääräyksiä kyseiselle sarjakaudelle.

4.8 Sarjamaksut

Sarjamaksu on suoritettava miesten ja naisten 1-2-sarjoissa laskutuksen mukaiseen eräpäivään mennessä.

Maksamatta jätetty sarjamaksu katsotaan aina sarjasta luopumiseksi, ellei seuralle ole erillisestä hakemuksesta hyväksytty lisämaksuaikaa. Lisämaksuaikaa myönnettäessä sarjamaksua korotetaan jokaiselta alkavalta kuukaudelta 10 %:lla edellisestä kuukaudesta.

Sarjasta luopumisesta määrätään erikseen näiden sarjamääräysten mukainen seuraamus.

5. LUOVUTUS

5.1 Sarjapaikan menetys

Joukkueen luovuttaessa sille määrätyn ottelun, se menettää sarjapaikkansa ja sen ottelut mitätöidään. Sarjapaikan menettämisellä tarkoitetaan sen paikan menettämistä, joka joukkueella on luovutushetkellä seuraavaksi sarjakaudeksi varmistettuna.

1-2 -sarjatasoilla joukkueen ollessa pakottavista syistä estynyt pelaamasta ottelua sovittuna aikana, sarjanvalvoja määrää ensisijaisesti uuden otteluajan ottaen huomioon ottelun toisenkin osapuolen edut. Aluejaosto antaa järjestämistään alue- ja paikallissarjoista omat ohjeet.

Erikseen sarjanoususta ja siitä putoamisesta pelattaessa joukkueilla on oikeus ilman luopumisseuraamuksia olla pelaamatta ilmoittamalla siitä liittoon ennen runkosarjan viimeistä peliä tai välittömästi uusintaottelutilanteen synnyttyä.

Karsinnoissa tai karsintoihin sarjapaikan saaneen luopuessa paikastaan, Kilpailuryhmä voi tarjota sitä seuraavalle joukkueelle.

5.2 Luopumissakko

Seuran, jonka joukkue on luopunut sarjasta, on suoritettava luopumissakko, joka on puolet sarjamaksusta. Alue- ja paikallissarjoissa aluejaosto määrittelee luopumisista aiheutuvat toimenpiteet ja mahdolliset luopumissakot. Luopumissakko suoritetaan järjestäjästä riippuen Liitolle. Seura ei ole oikeutettu osallistumaan millään joukkueella Liiton tai alueen sarjoihin ennen luopumissakon suorittamista.

1- ja 2-sarjoissa ei luopumissakkoa tarvitse suorittaa, jos seura on ennen Liiton vuosittain erikseen määräämää ilmoittautumisaikaa kirjallisesti ilmoittanut luopuvansa sarjapaikastaan. Aluejaoston järjestämässä alue- ja paikallissarjoissa luopumissakkoa ei tarvitse suorittaa, jos seura on kirjallisesti ilmoittanut luopuvansa sarjapaikastaan aluejaoston ilmoittamaan päivämäärään mennessä. Maksettua ilmoittautumismaksua ei luopumistapauksessa palauteta.

5.3 Ottelusta myöhästyminen (Kilpailusääntöjen 9 §:n tulkinta)

Päteväksi syyksi myöhästyminen katsotaan mm. matkalla sattunut onnettomuus. Myöhästyvän joukkueen on pyrittävä ilmoittamaan tilanne ottelupaikalle ennen ottelun alkamisajankohtaa. Ottelu on pyrittävä pelaamaan myöhästyneenäkin vielä samana päivänä, mikäli se suinkin on mahdollista.

Ratkaisun tekee ottelun päätuomari.

6. OTTELUVARUSTEET

6.1 Ottelupöytäkirja

Mestaruusliigassa ja liiton 1- ja 2-sarjoissa käytetään liiton vahvistamaa **sähköistä mobiilipöytäkirjaa**. Aluejaoston järjestämissä sarjoissa voidaan käyttää Liiton vahvistamaa **sähköistä mobiilipöytäkirjaa**, virallisia pöytäkirjoja tai pöytäkirjakorttia-

6.2 Aloitusjärjestyslipuke

Järjestävän seuran on huolehdittava siitä, että aloitusjärjestyslipukkeita on ottelupaikalla myös vierailevaa joukkuetta varten. Aloitusjärjestyslipukkeita käytetään, kun ottelussa on kaksi tuomaria (mestaruusliiga, 1-sarjat sekä miesten 2-sarja.) ja/tai jos käytössä on **sähköinen mobiilipöytäkirja**, käytetään aloitusjärjestyslipukkeita.

Päävalmentajan antama kuitattu aloitusjärjestyslipuke on kiistan sattuessa ratkaiseva.

6.3 Pelipallo (listaa voidaan täydentää "reaaliajassa")

Ottelun päätuomari valitsee pelipallon/-pallot kotijoukkueen käytettäväksi asettamista, sääntöjen mukaisista palloista.

Lentopalloliiton sarjoissa voidaan pelipalloina käyttää seuraavia pelipalloja:

Mestaruusliiga

MIKASA V200W

1-sarjat – alue- ja paikallissarjat

Edellinen sekä FIVB:n hyväksymistä värillisistä palloista:

MIKASA V200W
MIKASA MVA 200
MOLTEN V5 M5000
GALA BV 5591S

Lentopalloliitto voi täydentää hyväksytyjen pallojen listaa. Päivitetty lista FIVB:n ja Liiton hyväksymistä palloista on nähtävillä liiton www-sivuilla.

Järjestävä seura on velvollinen hankkimaan ottelupaikalle ilmanpainemittarin.

6.3.1 Pallomainos

Pelipalloissa saa olla mainos kahdessa pallon vastakkaisilla puolilla olevissa lohkoissa. Mainoksen tulee olla samanvärisen pallon kanssa. Mainokset eivät saa muuttaa pallon pinnan ominaisuuksia. Tuomarit valvovat, että pallojen mainokset ovat ohjeiden mukaiset.

6.3.2 Kolmen pallon järjestelmä tai pallokorit päädyissä

Miesten ja naisten mestaruusliigassa ja 1-sarjassa käytetään kolmen pallon järjestelmää. 1- sarjoissa voi vaihtoehtoisesti myös käyttää molemmissa päädyissä olevia pallokoreja, joissa on oltava väh. 5 palloa / pallokori. Käytettäessä pallokoreja, on tuomariston ja joukkueiden välillä sovittava ennen peliä, miten pallojen palautus pallokoreihin hoidetaan.

7. OTTELUN JÄRJESTÄMINEN

7.1 Ottelujärjestelyt ja viranomaisilmoitukset

Otteluohjelmassa ensiksi mainittu seura (turnauksissa paikkakunnan seura) vastaa kokonaan ottelun järjestelyistä. Ottelusta on tehtävä kulloisenkin voimassa olevan lainsäädännön mukaiset viranomaisilmoitukset. Paikkakunnan lehdistö on kutsuttava seuraamaan ottelua. Annettuja määräaikoja on noudatettava.

7.2 Ottelut

7.2.1 Ottelujen ajankohdat (ei koske Mestaruusliigaa)

Yksittäisissä otteluissa, jos vierailevan joukkueen matka on yli 100 km yhteen suuntaan, lauantain ja sunnuntain ottelut tulee aloittaa klo 12-18 välillä, mikäli joukkueet eivät keskenään toisin sovi.

Sarjoissa, joissa pelataan otteluita turnausmuotoisesti, voidaan poiketa edellä mainituista ajoista.

Mikäli joukkueet eivät kykene sopimaan otteluajoista, arkiottelut aloitetaan aikaisintaan klo 18.30. Mikäli joukkueet eivät kykene sopimaan arkipäivän otteluajasta, ottelu on pelattava lauantaina tai sunnuntaina joukkueiden välisen etäisyyden ollessa 1-sarjoissa yli 200 km ja muissa sarjoissa yli 100 km.

7.2.2 Otteluolosuhteiden tasapuolisuus

Ottelujen alkamisajankohdat ja järjestelyt on järjestettävä mahdollisuuksien mukaan niin, etteivät joukkueet joudu (esim. pitkistä matkoista aiheutuvien rasitusten vuoksi) keskenään olennaisesti erilaiseen asemaan.

7.3 Ottelusta ilmoittaminen

7.3.1 Ilmoittaminen vastustajalle

Vierailevan seuran joukkueen yhdyshenkilön on saatava tieto ottelusta viimeistään 7 päivää ennen ottelua, ellei otteluaika ja -paikka käy ilmi tulospalvelusta. Kotijoukkueen velvollisuus on seurata, että tulospalvelun tiedot ovat oikein.

7.3.2 Ilmoitukset ottelutuomareille ja rajatuomareille

Ottelutuomareiden ja rajatuomareiden on saatava tieto ottelusta viimeistään 7 päivää ennen ottelua, ellei otteluaika ja -paikka käy ilmi Liiton tai alueen tulospalvelusivuilta.

Kaikkien Liiton sarjojen runkosarjoissa kahden ensimmäisen kierroksen osalta, jatko- ja loppusarjoissa sekä pudotuspeleissä ottelun aika ja paikka on ilmoitettava **kotijoukkueen toimesta** tuomareille ja rajatuomareille, jos otteluohjelman julkaisemisesta tulospalvelussa ottelun alkamishetkeen on vähemmän kuin 7 päivää.

Ilmoitus kaikille osapuolille on tehtävä aina, kun ottelua on siirretty alkuperäisestä ajankohdasta tai paikasta toiseen.

Ilmoitus on tehtävä ensisijaisesti puhelimitse puheluna, sähköpostina tai tekstiviestinä. Jos ilmoitus jätetään jonkun muun välitettäväksi ja jos tuomari tai rajatuomari selvittää, ettei tietoa ole saanut, voidaan ilmoituksen tekijän katsoa laiminlyöneen ilmoituksensa.

Tuomareiden ja rajatuomarien on vahvistettava välittömästi ilmoituksen saatuaan joko puhelimitse puheluna, sähköpostitse tai tekstiviestinä saapumisensa. Jos järjestävä seura ei tavoita otteluun määrättyä tuomaria tai rajatuomaria, sen on otettava yhteys ao. tuomarinimeäjänsä sijaisen nimeämiseksi. Tuomarin vaihtuminen on järjestävän seuran saatettava viipymättä vastustajan tietoon.

7.4 Ottelupaikka

1-sarjoissa sekä liigakarsinnassa pelialueen tulee olla 31 m x 15 m ja korkeuden vähintään 7 m.

Muissa sarjoissa pelialueen tulee olla 34-24 m x 15-13 m ja korkeuden vähintään 7 m.

Aloituskäytävän käyttö on kielletty. Liiton kilpailutoimisto voi kuitenkin painavista taloudellisista syistä myöntää luvan poiketa ensimmäisessä kappaleessa tarkoitettua pelialueen koosta. Poikkeuslupaa haettaessa on esitettävä perusteellinen selvitys hakemuksen perusteista.

7.4.1 Vähimmäisvaatimukset salin koolle

Muissa sarjoissa on käytettävä edellä määrätyt mitat täyttävää salia, jonka puuttuessa voidaan hyväksyä seuraavat, esteistä vapaat mitat (pituus, leveys, korkeus):

• 2-sarjojen finaalit sekä A-, B- ja C-junioreiden SM-sarjat	24 x 12 x 6 m
• N2 ylempi ja M2 -sarja sekä A-B-C-nuorten muut poolivaiheet	22 x 12 x 6 m
• N2-sarjassa, D-nuorten (6vs6) sekä masters -sarjoissa	20 x 12 x 6 m
• Aluesarjoissa	19 x 10 x 5,5 m
• Paikallissarjoissa	18 x 9 x 5 m
• D-, E- ja F-sarjoissa	16 x 8 x 5 m

Käyttämänsä salin mitat joukkueen on ilmoitettava sarjailmoittautumisen yhteydessä. Ottelut on pelattava Liitolle ilmoitetussa salissa ja ilmoitettujen mittojen mukaisella pelialueella. Liitto voi perustellusta hakemuksesta myöntää luvan ottelun pelaamiselle myös muussa, vaadittavat mitat täyttävässä salissa. Kilpailuryhmä voi myöntää turnauksia alamittaisiin saleihin turnausten ottelumäärien noustessa kohtuuttomiksi.

7.4.2 Alamittainen sali

Jos mitat täyttävää salia ei paikkakunnalta tai sen läheisyydestä ole saatavissa, Liitto voi hakemuksesta myöntää oikeuden käyttää alamittaista salia. 1-sarjaan myönnetty poikkeuslupa ei ole voimassa liigakarsinnassa.

Mikäli alamittaisen salin vapaa-alue päädyissä on vähemmän kuin 2 m, tulee ottelun päätuomarin ja joukkueiden kapteenien arvonnin yhteydessä sopia käytännöistä aloitussyötön suhteen (voiko aloitussyöttäjän jalka tai jalat olla syötön aikana pelialueella).

7.4.3 Pelikentän kunto

Järjestävä seura vastaa siitä, että kentän pinta on pelisääntöjen mukaisessa kunnossa. Pelialueen lattian on oltava puhdistettuna lattian liukastusaineista.

7.4.4 Pelikentän kuivaaminen

Miesten ja naisten Mestaruusliigassa ja 1-sarjassa pelikentän kuivaaminen tulee olla järjestetty. Koko pelikentän kuivaaminen on sallittu vain aikalisien ja erätaukojen aikana. Pelikatkojen aikana ja peliä viivyttämättä, pelaajat saavat itse kuivata lattiaa, heillä pelissä mukana olevilla lattiankuivausliinoilla. Suositellaan kuitenkin käytettäväksi lattiankuivaamisvälineillä varustettuja henkilöitä.

7.4.5 Pelivälineet ja vaihtopenkki

Järjestävä seura hankkii pelivälineet. Joukkueita varten on varattava vaihtopenkit. Vaihtopenkillä saa vaihtopelaajien ja valmentajan lisäksi olla enintään kolme joukkueen jäsentä.

7.4.6 Tuomariteline ja toimintatilat

Päätuomaria varten on hankittava pelisääntöjen mukainen kunnollinen tuomariteline. Verkkotuomarille sekä kirjurille on järjestettävä riittävästi toimintatilaa.

7.4.7 Tulostaulu

Ottelupaikalla on oltava tulostaulu, josta ilmenevät ottelevat joukkueet, pelatut erät ja käynnissä olevan erän tilanne. Tulostaulu on sijoitettava siten, että valmentajilla ja verkkotuomarilla on omalta paikaltaan esteetön näkyvyys siihen.

7.4.8 Verkkovavat

Verkkovapoja on käytettävä kaikissa sarjoissa. Verkkovapojen kiinnityksestä määrätään pelisäännöissä.

7.5 Ottelusiirrot ja siirtosopimus

Ottelut on pelattava sarjaohjelman ja siinä mainittujen aikojen mukaisesti. Ottelun saa siirtää joukkueiden yhteisellä sopimuksella, mikäli siitä on toimitettu sarjanhoitajalle viesti, jonka kumpikin osapuoli on allekirjoittanut. Ottelusiirtosopimuksessa siirto tulee perustella hyvin ja perusteiksi voivat kelvata esim.:

- Salivaikeudet (pelisalin haltijan kirjallinen ilmoitus)
- Joukkueen jäsenten enemmistön äkillinen sairastuminen (lääkärintodistukset on esitettävä pyydettyessä)
- Useampaa pelaajaa koskevat Liiton edustustehtävät
- Liiton järjestämät nuorten turnaukset, joihin valtaosa tai joukkueelle todistettavasti merkittävät pelaajat osallistuvat
- Muut ennalta arvaamattomat painavat syyt

Ottelusiirrosta on yhteisellä sopimuksella ilmoitettava sarjanhoitajalle hyvissä ajoin ennen määrättyä otteluaikaa. Ottelusiirto on hyväksyttävissä, mikäli samassa yhteydessä ilmoitetaan myös vastustajan kanssa sovittu uusi ottelupäivä, jonka tulee olla, mikäli mahdollista ennen ko. kierrosta.

Pakottavissa tilanteissa toinen seura voi edellä mainituilla perusteilla esittää sarjanhoitajalle myös yksipuolisen hakemuksen siirrosta, jos vastustajajoukkueen kanssa ei ole päästy sopimukseen siirrosta. Tällöin asian ratkaisee sarjanhoitaja ja/tai Kilpailutoimisto.

Mikäli joukkueet eivät pääse ottelun siirrosta yksimielisyyteen ja hakevat siihen Kilpailutoimistoa välittäjäksi ottelusiirto on maksullinen. Tällöin ottelusiirron hinta on 30 € kummaltakin osapuolelta.

Mestaruusliigan otteluiden siirrosta päättää **mestaruusliigan kilpailupäällikkö**.

7.5.1 Ottelusiirron tiedottaminen

Järjestävän seuran on ilmoitettava ottelusiirrosta välittömästi tuomareille, rajatuomareille, ja lehdistölle.

7.5.2 Ottelusiirrosta aiheutuvat kustannukset

Liitto voi määrätä siirtoa hakevan joukkueen (jos sopimusta ei ole saavutettu) korvaamaan toiselle joukkueelle, tuomareille tai muille kilpailuissa mukana oleville aiheuttamansa taloudellisen vahingon (todelliset kulut tai vahingot). Korvattavia kuluja ovat ainakin ottelun siirrosta ja uuden ottelun tiedottamisesta aiheutuvat kulut. Vahingoista tai kuluista on korvausvelvolliselle joukkueelle pyydettyessä annettava selvitys ja tositteet.

7.6 Joukkueen suuruus

Joukkueeseen voi kuulua useampiakin henkilöitä, mutta ottelussa joukkueen suuruus on enintään 19 henkilöä (14 pelaajaa, 3 valmentajaa (valmentaja ja kaksi apuvalmentajaa), huoltaja, ja mahdollinen lääkäri – toimihenkilöitä ei koskaan voi olla enempää kuin 5

7.6.1 Liberopelaajat

Liberopelaaja

Joukkueilla on oikeus nimetä pelaajalistan (14 pelaajaa) joukosta enintään kaksi (2) liberopelaajaa. Molemmat liberopelaajat on merkittävä pöytäkirjaan ennen ottelun alkua erilliselle niitä varten varatuille riveille.

Lentopallosääntöjen mukainen käytäntö
Joukkue voi käyttää vapaasti nimeämiään liberopelaajia lentopallosääntöjen mukaisesti.
HUOM! Vain yksi libero voi olla kerrallaan kentällä

Käytettäessä vain yhtä liberoa, libero nimetään aina ottelukohtaisesti.

Liberon uudelleennimeäminen

Sääntö 19.4.1

Libero tulee kyvyttömäksi jatkamaan peliä, jos hän loukkaantuu, sairastuu tai hänet poistetaan erästä tai ottelusta. Valmentaja voi millä syyllä tahansa tai hänen puuttuessa pelikapteeni, ilmoittaa liberon olevan kyvyttö jatkamaan peliä.

Selvennys ja pelisääntöä keventävä tulkinta

Jos liiton aikuisten sarjoissa pelaavalla joukkueella on seitsemän pelaajaa, joista yksi nimetään liberoksi, hänen tulee pelata koko ottelu liberona. **Jos kuusikon pelaaja loukkaantuu tässä tilanteessa eikä pysty jatkamaan peliä, joukkueen tulee nimetä libero poikkeuksellisesti varsinaiseksi pelaajaksi, jotta joukkuetta ei todettaisi vajaaksi ja määrättäisi häviämään ko. ottelun (sääntö 6.4.3).**

Muutoin liberon uudelleennimeäminen suoritetaan lentopallon virallisten pelisääntöjen mukaisesti. Tämä uudelleennimeäminen tulee merkitä pöytäkirjan huomautussarakkeeseen. Liberon tullessa kyvyttömäksi jatkamaan peliä uudelleennimeämisen kohteena oleva libero ei voi enää palata peliin ko. ottelun aikana.

Joukkue voi nimetä kaksi liberoa vain, jos pelaajia on kahdeksan tai enemmän. Ottelupöytäkirjassa tulee olla aina merkittynä vähintään kuusi normaalipelaajaa.

7.6.2 Liberopelaajan nimeäminen masters- ja nuorten sarjoissa

Masters- ja nuorten sarjoissa voi käyttää eräkohtaista liberoa /-oita. Liberoita ei merkitä erikseen pelaajaluetteloon vaan siitä ilmoitetaan jokaisen erän alussa erikseen tuomarille. **Masters- ja nuorten sarjoissa sovelletaan myös seuraavaa lentopallon virallisten pelisääntöjen poikkeusta:**

Jos joukkueesta loukkaantuu kenttäpelaaja, eikä joukkueella ole vaihtopelaajia, **tulee liberopelaaja** vaihtaa poikkeuksellisella vaihdolla kenttäpelaajaksi loukkaantuneen pelaajan tilalle kesken erän, jonka jälkeen peli jatkuu normaalisti. Loukkaantumisen takia poikkeuksellisella vaihdolla pois vaihdettu pelaaja ei voi pelata

enää kyseisessä ottelussa, mutta turnauksen muissa otteluissa pelaaja voi jälleen pelata pelikunnon niin salliessa.

7.7 Pelaajien varusteet

Lentopallon sääntöjen mukaisesti pelipaidat on numeroitava. Numeroiden on oltava kokonaislukuja. Säännöissä määrätyn lisäksi joukkueitten varusteiden on vastattava niitä määräyksiä, jotka salin haltija on antanut.

7.8 Tauot

7.8.1 Erien väliset tauot

Erien välinen tauko on 3 minuuttia. Tauon pituutta voidaan lyhentää, jos tuomarit, kirjuri ja joukkueet ovat valmiita aloittamaan erän. Taukojen järjestäytymisohjeet on kirjoitettu sarjamääräysten kohtaan 20.

7.8.2 Mainos- ja ohjelmatauko

Ottelun toisen ja kolmannen erän välissä järjestävä seura voi sääntömääräisen tauon sijasta halutessaan käyttää enintään 7 minuutin pituisen mainos- tai ohjelmatauon. Tämän tauon jälkeen joukkueilla on normaali kolmen minuutin erätauo. Järjestävän seuran on ilmoitettava ylimääräisen tauon pitämisestä ottelun erotuomareille ja vierailevalle joukkueelle viimeistään arvonnän yhteydessä.

7.9 Videointi ja radiointi

Järjestävän seuran tulee lähettää ottelu Lentis TV:n kautta 1-sarjoissa sekä A-C-nuorten sarjoissa.

Ilman lupaa ottelutapahtumasta lähetettävät, Lentis TV:n ulkopuoliset striimaukset jollakin muulla alustalla, ovat sarjamääräysten vastaisia ja niistä voidaan määrätä varoitus tai muu rangaistus liiton kilpailusääntöjen mukaisesti.

Järjestävän seuran on sallittava vierailevan seuran tallentaa ottelu omaan käyttöön. Tätä varten tulee pyrkiä osoittamaan paikka, jossa tallentaminen voi tapahtua ottelua haittaamatta.

Muiden kuin vierailevan seuran oikeus tallentaa ottelua edellyttää järjestävän seuran nimenomaista lupaa. Radiointi on sallittava aina.

7.10 Karsintaottelut

Karsintaotteluissa, joissa pelaa ylemmän ja alemman sarjatason joukkueita, noudatetaan ylemmän sarjatason sarjamääräyksiä, mikäli toisin ei ilmoiteta. Tämä koskee myös ottelun tuomareita ja tuomitsemislinjaa koskevia sarjatason määräyksiä.

7.11 Maksuton sisäänpääsy

Maksuttomaan sisäänpääsyyn kaikkiin Liiton sarjaotteluihin, Mestaruusliigan runkosarjan otteluihin, aluejaostojen ja seurojen järjestämiin lentopallo-otteluihin oikeuttavat seuraavat henkilö- ja vapaakortit:

- Yleispääsykortti
- Kv. tuomarikortti
- Vapaakortti
- Suomen valmentajat ry:n jäsenkortti
- Tuomarikortti
- Henkilökuntakortti
- Yhteistyökumppanikortti

Mestaruusliigan pudotuspeleihin ja finaaleihin maksuttomaan sisäänpääsyyn oikeuttavat:

- Yleispääsykortti
- Kv. tuomarikortti
- Tuomarikortti
- Henkilökuntakortti
- Yhteistyökumppanikortti

Suomessa liiton tai seurojen järjestämiin maaotteluihin ja arvokilpailuihin maksuttomaan sisäänpääsyyn oikeuttavat:

- Yleispääsykortti
- Kv. tuomarikortti
- Henkilökuntakortti
- Yhteistyökumppanikortti

Yleispääsykortti, vapaakortti, tuomarikortti ja henkilökuntakortti todennetaan Suomisport – mobiilisovelluksella. Kaikkien eri vapaakortin haltijoiden on tarvittaessa todistettava henkilöllisyytensä.

7.11.1 Muut kortit

Muiden järjestöjen ja kuntien kutsu- ja vapaakorttien kelpoisuudesta päättää järjestävä seura.

8. TUOMARIT JA TOIMITSIJAT

8.1 Tuomarit

Lisenssin lunastamalla tuomari sitoutuu noudattamaan Kansainvälisen Lentopalloliiton virallisia pelisääntöjä, Suomen Lentopalloliiton kilpailusääntöjä, sarjamääräyksiä ja tuomareiden eettisiä periaatteita.

Eri lisenssi- ja pelipassivaihtoehdot kausittain (1.9.-31.8.) ilmoitetaan Lentopalloliiton sivulla. Tuomarilisenssin yhteyteen voi ostaa vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen.

Myös nuorten sarjojen tuomareiden tulee hankkia tuomarilisenssi, sillä vain -lisenssin lunastanut tuomari voidaan nimetä otteluun, jossa käytetään **sähköistä mobiilipöytäkirjaa**.

Kaikkiin tuomarilisensseihin sisältyy oikeus tuomaritehtäviin ja vapaa sisäänpääsy sarjamääräysten mukaisin rajoituksin sarja- ja Cup-otteluihin.

8.1.1 Tuomaritasot ja tuomarimäärät

Kts. Yleiset nimeämishjeet, liite 1 ja nimeämistaulukko, Liite 2

8.1.3 Tuomarin nimeäminen ja tuomarivaihdokset

Kts. Yleiset nimeämishjeet, liite 1

8.1.5 Tuomariasu

Liiga- ja Pääsarjatuomarit käyttävät Tuomariryhmän määräämiä tuomariasuja. Tuomariasu I-, II- ja III-luokan tuomareilla on pakollisena Tuomariryhmän hyväksymä tummansininen paita ja tummansiniset suorat housut (valkoiset tossut ja vyö).

8.1.6 Tuomarin esteellisyys

Yläsarjoissa, nimeämistaulukon mukaisesti, tuomari on vuoden kuluttua seurasiirrostaan esteetön toimimaan päätuomarina lähtöseuransa otteluissa. Seurasiirrolla tarkoitetaan siirtymistä lentopalloseurasta toiseen. Jos tuomari eroaa seurasta liittymättä toiseen seuraan, on hänen saatava lähtöseuralta todistus eroamisestaan

ja esitettävä se pyydettyä alueen tuomarikouluttajalle. Tällöinkin esteellisyys kestää vuoden. Jos tuomari toimii seuran minkä tahansa joukkueen valmentajana, huoltajana tai joukkueen johtajana, vaikka hän ei olekaan ao. seuran jäsen, hän on esteellinen toimimaan päätuomarina tämän seuran sarjaotteluissa. Tuomarin erotessa edellä tarkoitettusta tehtävästä, on hänen esitettävä siitä pyydettyä selvitys alueen tuomarikouluttajalle. Esteellisyys kestää tällöinkin vuoden.

Tuomari voi toimia verkkotuomarina oman seuransa otteluissa 2- ja sitä alemmissa sarjoissa.

Tästä poikkeuksena Kuortaneen valmennuskeskuksen 1- ja 2-sarjaotteluiden tuomaroinnit, jotka voidaan hoitaa valmennuskeskuksen omilla tuomarikoulutuksen käyneillä urheilijoilla. Mikäli tämä ei päällekkäisyyksien vuoksi ole mahdollista, tuomaroinnissa käytetään aluekouluttajan nimeämiä tuomareita.

Kuortaneen valmennuskeskuksen mahdolliset liigaotteluiden tuomaroinnit voivat myös olla ~~ere~~tuomareiden luokkakorotustilaisuuksia. Näistä otteluista ei makseta tuomaripalkkiota eikä matkakuluja. Lentopalloliitto maksaa luokkakorotuksen näytön vastaanottavan tarkkailijan matka- ja majoituskulut.

8.2 Rajatuomarit

1-sarjoissa rajatuomareilla, jotka alueiden tuomarikouluttajat nimeävät, on oltava voimassa oleva tuomarikortti. Näille ja alemmille sarjatasoille voidaan nimetä seurojen omia tuomareita. 2-sarjoissa järjestävää seuraa suositellaan hankkimaan kaksi rajatuomaria. Heillä tulisi olla voimassa oleva tuomarikortti. Rajatuomarin alaikäraja on 15 vuotta. Aluejaostot antavat alue- ja paikallissarjoista omat ohjeet.

I-tulkintalinjan otteluissa rajatuomarilla tulee olla virallinen tuomariasu. Mikäli tehtävään nimetty rajatuomari laiminlyö velvollisuutensa, Liitto voi määrätä hänet maksamaan sarjamääräysten rikkomisesta sakkoa 17 € tai peruuttaa hänen tuomarikorttinsa.

8.3 Pallopojat tai -tytöt

Kolmen pallon järjestelmässä on käytettävä kuutta tehtävästään hyvin suoriutuvaa pallopoikaa tai tyttöä ja heillä pitää olla yhdenmukainen asu.

8.4 Toimitsijat

Järjestävä seura on velvollinen hankkimaan otteluihin tarvittavat toimitsijat, kuten kirjurin ja tulostaulun hoitajan sekä tarpeelliset järjestysmiehet.

Järjestävä seura on velvollinen hankkimaan kaksi lattiankuivaajaa sarjoissa, joissa on kolmen pallon järjestelmä. Muissa sarjoissa lattiankuivaajat voivat olla vapaana olevia pallopoikia tai tyttöjä. Tuomari on velvollinen aloittamaan ottelun, vaikkei järjestävä seura ole hankkinut mainittuja toimitsijoita, tästä tuomarin on tehtävä merkintä pöytäkirjaan.

9. OSANOTTAJIEN KÄYTTÄYTYMINEN, EETTISET VAATIMUKSET SEKÄ MUUT RANGAISTUKSET OTTELUN JÄLKEEN

Kilpailuun osaaottavien (joukkueen jäsenten) käyttäytymisestä annetut pelisäännöt ovat kansainvälisten pelisääntöjen luvussa 7 (20 ja 21 säännöt).

Vastaavasti kaikkien kilpailuun osaaottavien käytöstä voidaan arvioida liiton kilpailusääntöjen 32 §:ssä mainittujen periaatteiden ja erityisesti 32f §:ssä mainittujen lentopallon ja urheilun eettisten periaatteiden ja vaatimusten mukaan. **(Syrjivän käytöksen osalta ohjeistus liite 3)**

Pelaaja, valmentaja tai joukkueen jäsen, joka on käyttäytymisrikkomuksen vuoksi suljettu pelistä koko ottelun ajaksi, samoin kuin pelaaja, valmentaja tai joukkueen jäsen, joka heti ottelun päättymisen jälkeen on syyllistynyt sellaiseen käyttäytymisrikkomukseen, joka ottelun aikana olisi johtanut sulkemiseen pelistä koko ottelun ajaksi, ei saa pelata tai toimia osallisena virallisissa otteluissa ennen kuin Liitto on päättänyt mahdollisesta rangaistuksesta.

Päätömarin on merkittävä päätöksensä ko. henkilön sulkemisesta koko ottelun ajaksi pöytäkirjaan ja tehtävä siitä yksityiskohtainen selvitys Kilpailutoimistoon sekä muistutettava ao. henkilöä antamaan tapauksesta oma selvityksensä joko heti ottelupöytäkirjan yhteydessä tai viimeistään kahden päivän kuluessa Kilpailutoimistoon. Asia ratkaistaan, vaikka henkilö ei antaisikaan selvitystään.

Lievimmissä rangaistuksissa ottelun jälkeen toimitaan kuten edellä, mutta poikkeuksena pelaaja saa pelata seuraavissa otteluissa ja mahdollinen rangaistus toteutetaan päätöksen mukaisesti.

Kaikissa näiden sarjamääräysten alaisissa peleissä tapahtuvat käyttäytymisrikkomukset käsitellään liiton Sääntöryhmässä. Mikäli rikkeet tapahtuvat aluejaoston järjestämissä sarjoissa, tulee ko. aluejaoston sarjanhoitajan tuoda ne liiton kilpailutoimiston tietoon, jossa valmistellaan esitykset Sääntöryhmälle. Kilpailutoimisto toimittaa päätöksen asianosaisille.

10. PELAAJALUETTELOINTI JA KILPAILUSÄÄNTÖJÄ TÄYDENTÄVÄT SEURASIIRTOMÄÄRÄYKSET

10.1 Rekisteröidyt seurat

Mestaruusliigassa, 1- ja 2-sarjoissa **pelaajat ja valmentaja** on luetteloitava. Luettelointi suoritetaan verkkomaksupalvelun kautta Liiton ennen sarjakauden alkua seuroille toimittamien ohjeiden mukaisesti, jolloin samassa yhteydessä **pelaajan/valmentajan** henkilötietojen päivitys tapahtuu automaattisesti. Aluejaosto ohjeistaa **pelaajien ja valmentajien** rekisteröinnin ja luetteloinnin alue- ja paikallissarjoissa.

Jos urheilijan ja urheiluseuran välillä on sovittu, että urheilija saa urheilemisesta kalenterivuodessa tai pelikaudessa veronalaista palkkiota vähintään urheilijoiden eläketurvan ja tapaturmaturvan järjestämisestä annettussa asetuksessa säädetyn määrän, seuran on järjestettävä hänelle vakuutuksella eläke- ja tapaturmaturva edellä mainitun asetuksen mukaisesti. (tämä vakuutus korvaa pelipassivakuutuksen)

Eri pelipassivaihtoehdot

Aikuisten sarjoissa ei ole vakuutuspakkoa.

Aikuispelaajien osalta liitto ei edellytä omaa tai pelipassiin liittyvää vakuutusta. OP Pohjola tarjoaa pelipassiin liittyvän vakuutuksen ja sen voi ostaa Suomisportista pelipassin oston yhteydessä.

Nuorten pelaajien maksu määräytyy A-C-nuorten SM-sarjassa SYNTYMÄVUODEN tai alueen aikuisten sarjoissa sarjatason mukaan.

A-F-NUORTEN SARJOISSA ON VAKUUTTAMISPAKKO.

Pelipassien hinnoista päätetään kausittain (1.9.-31.8.) hallituksessa ja niistä ilmoitetaan liiton sivuilla. Pelipassi sisältää alennukset ottelutapahtumiin.

Pelipassin maksuun kuuluva Sporttiturva, eli määräaikainen **urheiluvakuutus astuu voimaan maksupäivänä klo 24.00** tai maksuhetkestä, mikäli suorituksesta on esittää maksutosite, josta käy ilmi maksuaika.

Pelipassi ja olterikorppi oikeuttavat alennettuun sisäänpääsymaksuun kaikissa sarjaotteluissa seuraavasti:

<u>Lipun hinta</u>	<u>Alennus</u>	<u>Lipun hinta</u>	<u>Alennus</u>
2 €	- 0,50 €	10 € tai alle	- 2,00 €
7 € tai alle	- 1,00 €	yli 10 €	- 3,00 €

10.2 Puulaaki-/harrastejoukkueet

Aluejaostot ohjeistavat alue - ja paikallissarjojen joukkueluetteloinnissa.

10.3 Luetteloinnin tarkistus ja menettelytapa pelaajaluetteloinnin osoittavan todisteen puuttuessa

Sarjoissa, joissa on käytössä mobiilipöytäkirja, joukkueen yhteyshenkilön (jolla on oikeus saada tunnukset liiton tulospalveluun), tulee tehdä ko. järjestelmässä ottelukohtainen pelaajaluettelo pelaajista **sekä valmentajasta** 2h ennen ottelua. Tulospalvelusta löytyvät pelipassin maksaneet henkilöt voidaan kirjata sähköiseen ottelupöytäkirjaan.

Sarjoissa, joissa käytetään perinteistä ottelupöytäkirjaa ja joissa näiden sarjamääräysten mukaan pelaaja on luetteloitava, joukkueen edustajalla tai pelaajalla tulee olla jokaisessa sarjaottelussa mukanaan ajantasainen todiste pelipassin maksamisesta (mobiilikortti, tulospalvelussa tehtävä pelaajaluettelointituloste, maksukuitti tms.)

Pelaajan/valmentajan voimassa olevien pelipassitietojen puuttumisesta tuomarin on aina tehtävä merkintä ottelupöytäkirjaan ja muistutettava ao. pelaajaa tai joukkueenjohtajaa pelaajaluetteloinnin laiminlyönnin johdosta ottamaan yhteyttä Liittoon heti seuraavana arkipäivänä.

Mikäli yhden tai useamman joukkueen pelaajan **tai valmentajan** nimi puuttuu pelaajaluettelosta tai mobiilikorttia/maksukuittia ei esitetä, voidaan ottelupaikalle saapunut **pelaaja/valmentaja** tai pelaajat joukkueen kapteenin tai valmentajan vaatimuksesta merkitä ottelupöytäkirjaan ja sallia hänen pelaavan ehdolla, että hänen tulee kyseistä ottelua seuraavan kahden arkipäivän kuluessa toimittaa Liiton kilpailutoimistoon selvitys maksetusta ja otteluhetkellä voimassa olleesta pelipassista. Jos selvitystä ei sen vuorokauden kuluessa ole toimitettu Liittoon, katsotaan **pelaaja/valmentaja** edustuskelvottomaksi ottelussa ja joukkue tuomitaan hävinneeksi ko. ottelu sarjamääräysten 14.1. kohdan mukaan.

Seuran pelaajaluettelossa esiintyvä, mutta ottelun pöytäkirjasta puuttuva pelaaja voidaan joukkueen vaatimuksesta lisätä pöytäkirjaan ennen ottelun alkua ja vaatimuksen esittäneen joukkueen tulee tehdä Liitolle selvitys syistä, joiden vuoksi pelaajan puuttumista pöytäkirjasta ei sääntöjen edellyttämässä kapteenin ja valmentajan tarkistuksessa huomattu. Saadun selvityksen perusteella Liitto päättää, oliko pelaaja edustuskelpoinen pelatussa ottelussa ja päättää jatkoseuraamuksista.

10.4 Pelaajasiirtomääräykset (kilpailusääntöjä täydentävät osat)

Pelaajasiirtomääräykset määräaikoineen ovat kilpailusääntöjen 18-25 §:ssä.

Kahden tai useamman seuran yhdistyessä tai muissa yhdistymiseen rinnastettavissa tapauksissa Liitto voi hakemuksesta myöntää kussakin tapauksessa kohtuulliseksi arvioitavan osittaisen vapautuksen kirjaamismaksuista.

Edustus oikeusmuutosten kirjaamismaksu on 55 € lukuun ottamatta mastersien 2-edustusta, jonka kirjaamismaksu on 25 €.

Pelaajan siirtyessä ulkomaille kirjaamismaksu määräytyy CEV:n siirtolaskurin mukaisesti. Ulkomaisen pelaajan siirtyessä Mestaruusliigaan kirjaamismaksu on 250 €, 1-sarjoihin 150 €, muihin sarjoihin 60 €.

Masters -sarjan pelaajan, joka edellisellä kaudella ei ole pelannut missään liiton aikuisten sarjassa, tulee tehdä seuraedustusilmoitus mutta kirjaamismaksua ei tarvitse suorittaa. Mikäli hän edellisellä kaudella on pelannut vain masters -sarjoja, seuraedustusilmoitus on niin ikään tehtävä mutta kirjaamismaksua ei tarvitse suorittaa.

Nuorten sarjoissa D-nuoren siirtyessä pelaamaan C-nuoriin toiseen seuraan hänen tulee toimittaa seuraedustuksen muutos liittoon, mutta kirjaamismaksua siitä ei tarvitse suorittaa. Siirryttäessä C-nuorista saman tai ylemmän ikäluokan joukkueeseen tulee hänestä maksaa myös normaali kirjaamismaksu.

Kehityspelaajan kaksoisedustus voidaan kaudelle 2023-2024 tehdä **seuraavasti:**

Työissä 2007 tai myöhemmin syntyneen pelaajan kanssa

Pojissa 2004 tai myöhemmin syntyneen pelaajan kanssa

Pelaajasiirrot, pelaajalainat ja kaksoisedustushakemukset tulee olla perillä liitossa viimeistään 31.1.

10.4.1 Seuran sisäiset pelaajasiirrot

Seuralla on oikeus, siirtää pelaaja sarjakauden aikana alemmassa sarjassa pelaavasta joukkueesta ylemmässä sarjassa pelaavaan joukkueeseen. Pelaaja, joka kuuluu seuran alemman tai masters-sarjan joukkueeseen, voi ko. pelikauden aikana pelata yhden ottelun oman seuransa ylemmässä sarjassa pelaavassa joukkueessa alemman sarjataso pelipassillaan menettämättä oikeutta pelata alkuperäisessä joukkueessaan. Merkintä tästä on tehtävä pöytäkirjaan sisältäen pelaajan nimen ja pelipassin lajin.

Samana seuran samalla sarjatasolla pelaavan joukkueen pelaaja ei saa siirtyä kauden aikana pelaamaan toiseen joukkueeseen ilman Kilpailutoimiston hyväksymää, perusteltua hakemusta.

Naisten 2-sarjan sisällä voidaan tehdä seuran sisäisiä pelaajasiirtoja aina pelatun sarjataso jälkeen.

Tämä määräys tulee sovellettavaksi vasta, kun molemmissa ko. sarjoissa on pelattu kaksi kierrosta. Masters-pelaaja voi osallistua jo ensimmäiseen otteluun.

10.4.2 Farmijoukkuesopimus

Kilpailusääntöjen 21b §:ssä tarkoitettu farmijoukkuesopimus Mestaruusliigan, 1- tai 2-sarjan joukkueen kanssa tehtävä Liiton vahvistamalla lomakkeella. Lomakkeeseen tulee nimetä farmisopimuksen piiriin kuuluvat pelaajat.

Täydelliset ja allekirjoitetut farmijoukkuesopimukset on toimitettava Liiton kilpailutoimistoon 30.11. mennessä ja mukaan on liitettävä tosite rekisteröintimaksun suorittamisesta. Farmijoukkuesopimuksen rekisteröintimaksu on ensimmäisen sopimuksen osalta 500 € ja sitä seuraavien osalta á 250 €. Saman seuran sisäisen farmijoukkuesopimuksen rekisteröintimaksu on 250 €.

Farmisopimuksen tultua hyväksytyä on siihen nimetyillä pelaajilla edustusoikeus emo- ja farmijoukkueessa kilpailusääntöjen mukaisiin rajoituksiin. **Farmisopimukseen nimetyin, kaudella 2023-2024 2003 tai aikaisemmin syntyneen pelaajan pelipassi määräytyy aina pelaajan pelaaman korkeamman sarjataso mukaan.**

Farmijoukkuesopimus voidaan tehdä seuraavien sarjataso edustavien joukkueiden välillä:

Emojoukkueen (eli ylemmän sarjataso joukkueen)	
<u>sarjataso</u>	<u>Farmijoukkueen sarjataso</u>
Mestaruusliiga	1-sarja, 2-sarja
1-sarja	2-sarja

10.4.3 Lentopalloliiton valmennuskeskuksen (Kuortane) pelaajien erityiset seurasiirtomääräykset

Liiton valmennuskeskuksen joukkueessa pelaavan pelaajan ("valmennuskeskuspelaaja") edustusoikeus on aikuisten sarjassa kutakin sarjakautta koskevan kilpailumenetelmän mukaisesti valmennuskeskusjoukkueen ko. kilpailuun osallistumisen ajan valmennuskeskusjoukkueessa.

Valmennuskeskuspelaajalle voidaan vahvistaa kilpailusääntöjen mukaisesti aikuisten sarjassa yllä mainituksi ajaksi myös farmijoukkuesopimus tai kehityspelaajan kaksoisedustus (kilpailusäännöt 21b ja 21c §), mutta vain valmennuskeskuksen vastuuvallmentajien antaman erillisen kirjallisen suostumuksen ja puoltolausunnon perusteella. Menettely edustusoikeuden vahvistamiseksi näin tulee toteuttaa pelaajan pysyvän edustusoikeuden seuran (tässä lähtöseura) ja tuloseuran välillä muutoin kilpailusääntöjen 18-25 §:ien mukaisesti.

Selvyyden vuoksi todetaan, että tänä valmennuskeskusjoukkueen kilpailuun osallistumisen aikana valmennuskeskuspelaajalla ei ole oikeutta edustaa aikuisten sarjoissa ilman edellä mainitun valmennuskeskuksen puoltolausuntoa myöskään omaa pysyvän edustusoikeuden (lähtöseura) seuraansa.

Jos valmennuskeskuspelaajan halutaan edustavan lähtöseuraansa, tulee menettelyssä noudattaa soveltuvin osin kilpailusääntöjen 21b tai 21c §:ien määräyksiä (edustus oikeus tulee kirjata liitossa), mutta muutoin sovellettavia käsittelymaksuja ei tällaisen pelaajan edustus oikeuden vahvistamisen osalta peritä.

Valmennuskeskusjoukkueen kilpailuun osallistumisen jälkeen valmennuskeskuspelaajalla on aina ilman erillistä seuraedustus oikeuden muutokseen liittyvää menettelyä oikeus palata pelaamaan pysyvän edustus oikeuden seuransa joukkueeseen, joka pelaa valmennuskeskusjoukkuetta ylemmällä sarjatasolla. Jos ko. pelaajalle on vahvistettu lähtöseuraan farmi- tai kaksoisedustuksen tyyppinen edustus oikeus samalla kilpailukaudella, jatkuu pelaajan oikeus pelata samassa lähtöseuran joukkueessa tai halutessaan saman seuran korkeammalla sarjatasolla pelaavassa joukkueessa (seuran sisäinen tavanomainen siirtomahdollisuus) kilpailukauden loppuun. Valmennuskeskuspelaaja ei saa pelata aikuisten sarjoissa muussa lähtöseuran alemman sarjataso joukkueessa.

Muutoin valmennuskeskusjoukkueen kilpailuun osallistumisen jälkeen valmennuskeskuspelaajalle voidaan pysyvän edustus oikeuden seuran (lähtöseura) suostumuksella ja valmennuskeskuksen antaman kirjallisen puoltolausunnon mukaan vahvistaa aikuisten sarjoissa loppukauden voimassa oleva *poikkeuksellinen* pelaajalaina. Menettely on muutoin kilpailusääntöjen 21a §:n mukainen, mutta ko. laina voidaan vahvistaa kilpailusääntöjen mukaisen määräajan jälkeen, eikä vaatimusta samasta tai ylemmästä sarjatasosta ole pakko noudattaa (esimerkiksi valmennuskeskusjoukkueen osallistuminen liigatason kilpailuihin ei estä loppukaudeksi vahvistettavaa 1-sarjan pelaajalainaa edellyttäen, että valmennuskeskus puoltaa tällaista ratkaisua valmennuskeskuspelaajan kehittyminen ja kokonaisuus huomioiden) ja edellytyksenä on aina valmennuskeskuksen antama puoltolausunto.

Valmennuskeskuspelaajan edustus oikeudet ovat muutoin pysyvän edustus oikeuden joukkueessa (lähtöseura). Valmennuskeskuskauden kokonaan päättyessä pelaajan oikeudet ovat lähtöseurassa ilman mitään erityistä menettelyä. Valmennuskeskusaikana kaikki edustus oikeuden muutoshakemukset toteutetaan siten, että lähtöseuraksi kirjataan se seura, missä muutoin liiton kilpailusääntöjen mukaan ko. pelaajalla on pysyvä edustus oikeutensa.

Nuorten sarjoissa valmennuskeskuspelaajalla säilyy normaali oikeus valmennuskeskusaikana edustaa pysyvän edustus oikeuden seuraansa tai ko. sarjoihin sovellettavien seurasiirtomääräysten mukaisesti edustaa muitakin nuorten sarjojen joukkueita. Mahdollisissa pelaajan käyttöön kilpailuissa liittyvissä eturistiriitatilanteissa on kuitenkin valmennuskeskuksen kilpailuilla aina ensisijainen asema.

11. VASTALAUSEET JA HUOMAUTUKSET

Vastalause on tehtävä kilpailusääntöjen 31a ja 31b §:ssä määrättyllä tavalla.

Vastalausemerkintä, jossa on käytettävä sanaa vastalause ja jossa on lyhyesti mainittava vastalauseen aihe, merkitään ottelupöytäkirjaan. Merkinän allekirjoittaa joukkueen kapteeni ja ottelupöytäkirjan allekirjoituksellaan vahvistaa ottelun päätuomari. Muunlaiset laiminlyöntien tai virheiden johdosta tehdyt huomautukset eivät kelpaa vastalausemerkinnöiksi.

Ottelun tuomareilla sekä joukkueiden kapteeneilla on oikeus vastalausemerkinnän lisäksi tehdä pöytäkirjaan asiallinen huomautus myös ottelun järjestelyistä tai tapahtumista.

Vastalause on toimitettava Liittoon kolmen vuorokauden kuluessa ottelun päättymisestä.

Vastalauseet käsittelee Lentopalloliiton Sääntöryhmä. Sääntöryhmän esittelijänä toimii kilpailupäällikkö.

Aluejaoston järjestämien alue- ja paikallissarjojen vastalauseasiat käsittelee aluejaosto tai sen osoittama toimielin. Tarkempia ohjeita näiden vastalauseiden käsittelystä antaa aluejaosto.

Vastalausemaksun 70 € suorittamisesta on vastalauseen mukana seurattava kuitti tai sen oikeaksi todistettu jäljennös. Päätuomarin ja verkkotuomarin on kummankin erikseen lähetettävä vastalauseen aiheuttaneesta tilanteesta selontekonsa Liittoon kahden arkipäivän kuluessa ottelun jälkeen. Vastalauseen hyväksyminen johtaa ottelun uusintaan vain siinä tapauksessa, että virheen katsotaan saattaneen vaikuttaa oleellisesti ottelun lopputulokseen. (Mahdollisen uusintaottelun kulujen ja tuottojen jaosta päätetään vastalauseen käsittelyn yhteydessä) Mikäli vastalause hyväksytään, vastalausemaksu palautetaan.

Järjestelyseikkoja koskevat huomautukset on tehtävä ennen ottelun alkua tai viimeistään silloin, kun ne tavanomaista menettelytapaa ja normaalia tarkkaavaisuutta käyttäen voidaan havaita.

Aloittamalla ottelun joukkueen katsotaan hyväksyneen vallitsevat olosuhteet.

12. TUOMARIKORVAUKSET

12.1 Tuomarikorvaukset

12.1.1 Päiväraha

Päiväraha korvaus määräytyy verohallituksen vuosittain vahvistamien enimmäismäärien mukaan. Päiväraha ei ole ennakonpidätyksen alaista tuloa. Päiväraha voi olla kuitenkin enintään verohallituksen vuosittain määräämä.

12.1.2 Tuomaripalkkiot ja –korvaukset

Tuomaripalkkiot löytyvät erillisestä Nimeämisperusteet ja tuomarikorvaukset –taulukosta. Taulukko on liitteenä sarjamääräysten perässä.

Mestaruusliigan karsintaotteluissa noudatetaan Mestaruusliigan runkosarjan korvausperusteita.

12.1.3 Matkakustannusten korvaus

Kaikissa sarjoissa, mestaruusliigaa lukuun ottamatta matkakustannukset korvataan:

- Yleiset kulkuneuvot halvimman matkustustavan mukaan tai
- omalla autolla kuljettaessa korvaus määräytyy nimeämistaulukon mukaisesti. Omalla autolla kuljettaessa tuomarien on pyrittävä minimoimaan matkakustannukset kulkemalla yhdessä
- Muilla kulkuneuvoilla verohallinnon ohjeiden mukaisesti

12.1.4 Majoituskorvaus

Majoituskorvauksen enimmäismäärä määräytyy verohallinnon vuosittain vahvistamien enimmäismäärien mukaan.

12.2 Rajatuomarien palkkiot ja korvaukset

Alueiden tuomarikouluttajien miesten ja naisten Mestaruusliigan sekä miesten 1-sarjan otteluun määräämillä rajatuomareilla on oikeus nimeämistaulukossa määriteltyyn palkkioon, mikäli edellä määrätyt edellytykset täyttyvät. Matkakustannuskorvaus määräytyy kuten kohdassa 12.1.3.

12.3 Palkkioitten ja korvausten suorittaminen

Tuomarikorvaukset maksetaan tuomarin ilmoittamalle pankkitilille ottelun jälkeen, viimeistään saman kuukauden lopussa tai mikäli ottelu pelataan kuun loppupuolella, mahdollisimman pian, seuraavan kuukauden aikana. Järjestävä seura on velvollinen ilmoittamaan maksusuorituksen tulorekisteriin verohallinnon antamien ohjeiden mukaan.

13. VALMENTAJAVELVOITE

Suomen Lentopalloliiton järjestämiin jäljempänä määrättyjen sarjatasojen otteluihin osallistuvilla seuroilla tulee olla nimettynä seurassaan oheisen taulukon mukaisen tasovaatimuksen täyttävä, valmentajapassin lunastanut, kilpailutoimintaan osallistuva valmentaja. Valmentajavaatimus määräytyy Mestaruusliiga – 2-sarjoissa joukkuekohtaisesti.

SARJATASO

VALMENTAJAVAATIMUS

LIIGA; miehet ja naiset

Liiton III – tason valmentajatutkinto, HVT

1-sarja miehet ja naiset

2-sarja, miehet ja naiset

Liiton II – tason valmentajatutkinto, LVT

Liitto voi hakemuksesta hyväksyä ulkomaisen valmentajan, mikäli hän on kotimaassaan suorittanut vastaavat tutkinnot.

14. RANGAISTUKSET

14.1 Rangaistus ottelun hävinneeksi tuomitsemisesta

Joukkue, joka tuomitaan hävinneeksi ottelu kilpailusääntöjen 6 §:n tai näiden sarjamääräysten 10.3. kohdan mukaan, häviää ottelun 0-3 (0-25, 0-25, 0-25) tai masters- ja nuorten sarjoissa 0-2 (0-25, 0-25).

14.2 Rangaistus sarjamääräysten rikkomisesta

Seuraa, joka on rikkonut sarjamääräyksiä, voidaan rangaista enintään 500 €:n sakolla, ellei kilpailusäännöissä tai näissä määräyksissä ole määrätty muuta.

14.3 Rangaistus tuomarin tai rajatuomarin kutsumatta jättämisestä

Jos seura laiminlyö otteluun nimetyn tuomarin tai rajatuomarin kutsumisen tai seura ei hanki sellaiseen järjestämäänsä otteluun verkkotuomaria, johon seuralla on sarjamääräysten mukaisesti velvollisuus, sitä rangaistaan sarjamääräysten rikkomisesta 100 € sakolla.

15. TULOSTIEDOTUS

15.1. Tiedottaminen LENTOPALLON TULOSPALVELUUN

Kaikissa sarjoissa kotijoukkue yhdessä ottelun päätuomarin kanssa vastaa siitä, että ottelun lopputulos päivittyy Lentopalloliiton tulospalveluun.

Tulostiedotusten lisäksi ottelutulos on ilmoitettava myös paikallislehdistölle.

Liitto voi antaa ohjeita ja määräyksiä ottelutuloksen ilmoittamisesta Liiton tulospalveluun.

16. TUOMITSEMISLINJAT

16.1 Poikkeus keskirajasääntöön:

Miesten ja naisten paikallissarjat sekä D-, E- ja F-nuorten sarjoissa keskirajan ylittäminen jalkaterällä on virhe, mutta vastapuolen kentän koskeminen millä tahansa muulla ruumiinosalla ei ole virhe.

16.2 III-tulkintalinja

Miesten ja naisten paikallissarjat, M70 -> ja N65 ->:

Kiellettyjä ovat:

- Kaksoiskosketuksina:

Eri ruumiinosien väliset kaksoiskosketukset esim. "kädestä päähän". Poikkeuksena joukkueen ensimmäinen lyönti, jolloin kaksoiskosketukset ja kaksi peräkkäistä eri ruumiinosien välistä kosketusta, reagoidun kosketuksen ollessa ensimmäinen, ovat sallittuja.

16.3 II-tulkintalinja

Miesten ja naisten aluesarjat, M50 -65 ja N55 – 60 sekä A-, B- ja C-nuorten SM-sarja ja koululaissarjat:

Kiellettyjä ovat edellisten lisäksi:

- Kaksoiskosketuksina; lukuun ottamatta joukkueen ensimmäistä lyöntiä

Lyöntikohdan sisäisistä kaksoiskosketuksista läiskähtävä sormilyönti, jossa pallo koskee kämmenpohjiin, mutta sen sijaan räpsähtävä sormilyönti on sallittu.

16.4 I-tulkintalinja

Miesten ja naisten 1- ja 2- sarjat, M-35-45 ja N-35-40 sekä A-nuorten SM-finaalit:

Kiellettyjä edellisten lisäksi ovat:

- Kaksoiskosketuksina; lukuun ottamatta joukkueen ensimmäistä lyöntiä

Räpsähtävä sormilyönti, jossa sormet osuvat palloon koko pituudeltaan. (Räpsähdyksestä ei ole kysymys silloin kun sormenpäiden koskeminen palloon eriaikaisesti tai etusormien koskeminen palloon koko pituudeltaan saa aikaan lievästi epäpuhtaan äänen. Myös sormenpäiden äänen kovuus lyötäessä kaukaa tulevaa palloa on erotettava virheellisestä räpsähdyksestä.)

Huomioitavaa! Läiskähtävä ääni on lentopallossa virheen merkki ainoastaan silloin, kun se todistaa tapahtuneen toisen kosketuksen (sormien kosketuksen ollessa toinen). Pallon kimpoaminen käsistä tai käsivarsista eri suuntaan kuin lyöjä on tarkoittanut, esim. sormilyönnissä taakse, ei vielä merkitse pallonkäsittelyvirhettä.

Kun pallo kohtaa lyövän pinnan viistosti, jolloin se myös jättää sen viistosti, ei vielä tapahdu virheellistä vierimisliikettä (vertaa pallon kimpoamista lattiasta viistossa kulmassa).

Tuomari voi antaa kuitenkin pallon käsittelyssä helpotusta joukkueen toisessa lyönnissä, kun pelaaja esim. erittäin nopean tilanteen jälkeen tai juosten tavoittelee ääri rajoillaan vaikeassa asennossa palloa.

17. VERKON KORKEUS

Miehet		243 cm
Nuoret	M-22	243 cm
Mastersit	M35-65	243 cm
	M70-84	235 cm

Pojat	A-pojat	243 cm
	B-pojat	235 cm
	C-pojat	224 cm
	D-pojat	200 cm
	E-pojat	180 cm
	F-pojat	165 cm

Naiset		224 cm
Nuoret	N-22	224 cm
Mastersit	N35-55	224 cm
	N60-75	218 cm

Tytöt	A-tytöt	224 cm
	B-tytöt	224 cm
	C-tytöt	220 cm
	D-tytöt 6 vs 6	200 cm
	D-tytöt 3 vs 3	200 cm
	E-tytöt	180 cm
	F-tytöt	165 cm

18. SARJAVALVOJAT JA TUOMARYHMÄN YHTEYSHENKILÖT

Miesten ja naisten mestaruusliigan valvojana toimii Liiton Pääsarjaryhmä. 1- ja 2-sarjan, ja A-C nuorten sekä F-nuorten sarjojen valvojana toimii Kilpailuryhmä. Miesten ja naisten alue- ja paikallissarjojen, sekä minien D-E-sarjojen valvojana toimii aluejaosto. Masters-sarjojen sarjavalvojana toimii masters-ryhmä. Miesten 1-sarjassa Liitto on nimennyt yhteyshenkilön tuomarikysymyksiä hoitamaan. Muissa sarjoissa yhteyshenkilö on aluejaoston nimeämä aluekouluttaja. Tuomariasioissa on otettava yhteys ao. henkilöön.

19. PUUTTUVAT MÄÄRÄYKSET

Kaikki ne kysymykset, joihin sarjamääräykset eivät anna selvitystä ratkaisee sarjan valvoja tapauskohtaisesti.

20. JÄRJESTÄYTYMISOHJEET LENTOPALLO-OTTELUIHIN 1-sarjoissa

Järjestäytymisohjeet yläsarjoihin 2023-2024			
aika	Kuvaus	tuomarien toiminta	joukkueiden toiminta
-2.00 h	Pelaaja- ja toimihenkilöluettelot syötetään tulospalveluun.		Joukkueenjohtaja syöttää omat toimihenkilöt ja pelaajat tulospalveluun.
-30.00	Tuomaristo saapuu pelialueelle (Huom. myös kirjuri).	<ul style="list-style-type: none"> Pää-, verkko- ja rajatuomarit saapuvat tuomariasuissa. Tuomarit tarkistavat välittömästi verkon korkeuden, kireyden sekä antennien ja verkkomerkkien paikat. 	<ul style="list-style-type: none"> Joukkueet saavat lämmitellä pallojen kanssa, pelialueella.
-16.00	Arvonta, aloituksen ja kenttäpuolen valinta.	<ul style="list-style-type: none"> Kirjurin pöydän edessä tuomarit suorittavat arvannon. Arvannon jälkeen päätuomari ilmoittaa arvannon tuloksen kirjurille. 	<ul style="list-style-type: none"> Molempien joukkueiden kapteenit tulevat kirjurin pöydän eteen arvontaa varten. Arvannon jälkeen joukkueiden kapteenit ja valmentajat kuittaavat pöytäkirjan.
-15.00		<ul style="list-style-type: none"> Päätuomari viheltää virallisen verkkolämmittelyn alkamisen merkiksi (10 min). Virallisen verkkolämmittelyn aikana päätuomari valitsee pelipallot kotijoukkueen käytettäväksi asettamista sääntöjen mukaisista palloista. Valituilla palloilla ei sen jälkeen harjoitella. Numerokilvet ja kaikki muut tarpeelliset varusteet ottelun kannalta (pöytäkirjan yms.). Tuomarit antavat tarpeelliset ohjeet kirjurille, rajatuomareille, pallopojille, lattiankuivaajille jne. 	<ul style="list-style-type: none"> Joukkueet lämmittelevät verkolla pallojen kanssa. Jos joukkueet yhteisesti sopivat voivat he aloittaa verkkolämmittelyn aikaisemminkin.
-12.00	Aloitusjärjestyslipukkeet.	<ul style="list-style-type: none"> Verkkotuomari varmistaa, että molemmat joukkueet antavat aloitusjärjestyslipukkeet verkkotuomarille tai kirjurille. 	<ul style="list-style-type: none"> Molemmat valmentajat toimittavat ensimmäisen erän aloitusjärjestyslipukkeet verkkotuomarille tai kirjurille.
-5.00	Virallinen lämmittely päättyy.	<ul style="list-style-type: none"> Päätuomari viheltää virallisen verkkolämmittelyn päättyneeksi. Tuomarit tarkistavat, että pelaajat ovat peliasuissa. 	<ul style="list-style-type: none"> Pelaajat lopettavat verkkolämmittelyn ja siirtyvät vaihtopenkkiensä luokse. Pelaajat valmistautuvat esittelyä varten. Esittelyssä pelaajien asu on virallinen peliasu.

-4.30	Ottelun ja tuomariston esittely.	<ul style="list-style-type: none"> • Päätuomarin johdolla verkko- ja rajatuomarit siirtyvät kentän keskelle verkon tuntumaan esittelyä varten. • Kuuluttaja esittelee ottelun ja tuomariston. 	
-4.00	Joukkueiden esittely. HUOM!! Vain pelaajaesittelyn kotijoukkue voi suorittaa ohjeesta poiketen. Vierasjoukkuetta ja tuomareita tulee kuitenkin aina informoida arvonnän yhteydessä.	<ul style="list-style-type: none"> • Tämän jälkeen kuuluttaja esittelee joukkueet numerojärjestyksessä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki joukkueen jäsenet esitellään. • Kun pelaajan numero ja nimi ilmoitetaan, siirtyy pelaaja kentälle. • Vierasjoukkueen jälkeen esitellään kotijoukkue.
-2.00		<ul style="list-style-type: none"> • Päätuomari viheltää pelaajat siirtymään vaihtopenkkiensä luokse valmistautumaan ottelua varten. Päätuomari siirtyy omalle paikalleen tuomaritelineelle, verkkotuomari palaa kirjurinpöydän luokse. Rajatuomarit noutavat lippunsa kirjurin pöydältä ja siirtyvät omalle paikalleen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tuomarin vihellyksen jälkeen pelaajat siirtyvät yhtä aikaa vaihtopenkkiensä luokse valmistautumaan ottelua varten. • Aloituskuusikon pelaajat ja liberon tulee istua vaihtopenkeille esittelyä varten. • Muut pelaajat voivat jäädä vaihtopenkkiensä lähelle tai siirtyä lämmittelyalueille.
-1.30	Aloituskuusikoiden ja liberoiden esittely.	<ul style="list-style-type: none"> • Kuuluttaja esittelee numerojärjestyksessä joukkueiden aloituskuusikot pienimmästä isompaan ja liberot. • Verkkotuomari toimittaa kaksi ottelupalloa pallopojille/tytöille ja tarkistaa, että pelaajien alkuasemat ovat aloitusjärjestyslipukkeiden mukaiset. Sitten hän kysyy kirjurilta, että myös hän on lopettanut tarkistuksen ja valmis aloittamaan ottelun. • Verkkotuomari antaa pallon aloittajalle. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aloituskuusikon pelaajat ja libero siirtyvät esittelyjärjestyksessä vaihtopenkiltä kentälle.
0.00		<ul style="list-style-type: none"> • Verkkotuomari nostaa kätensä ylös merkiksi, että joukkueet ovat valmiina aloittamaan ottelun. • Päätuomari viheltää pilliin antaen luvan ottelun ensimmäisen aloituksen merkiksi ilmoitettuna alkamisaikana. 	

	Erän päätyttyä.	<ul style="list-style-type: none"> • Päätuomari antaa luvan puoltenvaihtoon. 	<ul style="list-style-type: none"> • Erän päätyessä kentällä olevat pelaajat siirtyvät päätyrajoille ja vaihtavat kenttäpuolia päätuomarilta saadun luvan jälkeen suoraan vastapuolelle. • Päätuomarin puolelta kulkevien pelaajien on kierrettävä päätuomarin telineen takaa vastapuolelle. • Huom! jos 2-3 erän välissä on mainostauko, siirrytään suoraan päätuomarilta saadun luvan jälkeen vaihtopenkkien luokse.
	Jos 2- ja 3-erän välissä on mainostauko, kokonaistauko on 10 min. 7 min mainostauko ja 3 min normaali erätauo. Ellei ohjelmaa joukkueet voivat pallotella koko tauon ajan.	<ul style="list-style-type: none"> • Verkkotuomari viheltää 30 s ennen kokonaistauon päättymistä joukkueet kentälle. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ellei ohjelmaa, joukkueet voivat pallotella koko tauon ajan tai heti ohjelman jälkeen. • Verkkotuomarin vihellyksestä joukkueet lopettavat välittömästi lämmittelyn ja poistuvat pelikentältä. Aloituskusikon pelaajat siirtyvät tämän jälkeen heti pelikentälle ilman erillistä vihellystä.
	Toiminta ennen viidettä erää.	<ul style="list-style-type: none"> • Tuomari kutsuu joukkueiden kapteenit arvontaa.n 	<ul style="list-style-type: none"> • Neljännen erän jälkeen joukkueet jäävät omille kenttäpuoliskoille.
	Ratkaiseva viides erä.	<ul style="list-style-type: none"> • Päätuomari antaa luvan puoltenvaihtoon johtavan joukkueen tehdessä 8 pisteen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kentällä olevat pelaajat siirtyvät päätyrajoille ja vaihtavat kenttäpuolia päätuomarilta saadun luvan jälkeen suoraan vastapuolelle ja siirtyvät pelikentälle välittömästi ohitettuaan verkkopylvään.
	Ottelun päätyttyä.	<ul style="list-style-type: none"> • Päätuomari viheltää joukkueet päätyrajalle palkintoseremonioita varten. • Verkkotuomari ja rajatuomarit siirtyvät päätuomarin luokse, tuomaritelineen eteen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Palkitsemisten jälkeen joukkueet antavat päätyrajan takana toisilleen kiitokset taputtamalla.

20.1 Järjestäytymisohjeista poikkeaminen ottelutapahtuman elävöittämiseksi

Järjestäytymisohjeista voidaan poiketa ja silloin on järjestävän seuran ilmoitettava siitä tuomarille ja vastustajalle ennen ottelun alkua. Musiikin soittaminen ottelun aikana ei saa aiheuttaa häiriötä toiselle joukkueelle, tuomareille tai muille kilpailuissa mukana oleville.

21. KILPAILULUPA JA LUVAN HAKEMINEN

Seurat voivat ilmoittaa järjestämistään kilpailuista Liiton nettisivuilla täyttämällä netissä olevan lomakkeen. Liiton jäsenseuroille kilpailun ilmoittaminen on maksutonta, muilta peritään 50 € aikuisten kisoista ja 25 € nuorten kisoista.

YLEISET NIMEÄMISOHJEET KAUELLE 2023-2024

- Mestaruusliigassa, 1-sarjoissa ja miesten 2-sarjassa, näiden sarjojen karsintaotteluissa sekä naisten 2-sarjan välierissä ja loppuotteluissa, mastersien SM-sarjojen M35-50 ja N35-45 sijoille 1-2, A-nuorten SM-sarjan ja B-nuorten SM-sarjan lopputurnauksen välierissä sekä loppuotteluissa käytetään kahta tuomaria.
- Tuomarit on pyrittävä nimeämään pareittain samalta suunnalta siten, etteivät samat tuomarit toimi samojen joukkueiden otteluissa samoissa tehtävissä pää- tai verkkotuomarina.
- Mestaruusliigassa- ja miesten 1-sarjoissa sekä näihin sarjoihin pyrkivien joukkueiden karsintaotteluissa Liiton nimeäjä hankkii tuomarille sijaisen ja ilmoittaa siitä kaikille asianomaisille. Naisten 1- ja 2-sarjoissa ja miesten 2-sarjassa tuomarivaihdot hoitaa ao. aluekouluttaja.
- Mikäli miesten ja naisten alue- ja paikallissarjoissa tuomari on estynyt saapumasta otteluun, on hänen velvollisuutensa hankkia tilalle toinen saman sarjatason tuomari ja ilmoittaa siitä järjestävälle seuralle viimeistään kolme vuorokautta ennen ottelua. Järjestävä seura on velvollinen ilmoittamaan tuomarivaihdosta viipymättä vierailevalle joukkueelle.
- Viime hetkellä suoritettavissa tuomarivaihdossa katsotaan henkilökohtainen molempia joukkueita kattava puhelinilmoitus (puhelu) tai kuitattu tekstiviesti ja/tai sähköpostiviesti riittäväksi.
- Tuomaritehtäviin ei saa nimetä tuomaria, joka ei ole lunastanut tuomarikorttiansa, eikä tuomaria, joka on jättänyt sakkonsa maksamatta.
- Käytettäessä järjestävän seuran ao. tuomarikortin omaavaa tuomaria hänelle voidaan nimetä enintään puolet joukkueen kotiotteluista.

Tuomariryhmän valitsema nimeäjä nimeää:

- Mestaruusliiga sekä miesten 1-sarja

Aluejaoston valitsema tuomarikouluttaja nimeää:

- Naisten 1- ja 2-sarjat, miesten 2-sarjan sekä 1-sarjojen karsintaottelut.

Alueen tuomarikouluttaja nimeää yhdessä turnauksen järjestäjän kanssa:

- A-C-nuorten SM-sarjan ottelut, mastersien SM-sarjat 35–45 tarvittaessa alkusarjat sekä jatko- ja loppusarjan ottelut sekä mastersien 50–84 sarjat.

Näistä nimeämisohteista voi aluejaoston määräämä tuomarikouluttaja poiketa vain erittäin pakottavista syistä.

Nimeämiskorvaus aluenimeäjille

Aluenimeäjille maksetaan korvauksena 10 €/ oman nimeämisalueen joukkue

NIMEÄMISPERUSTEET JA MAKSUT

Nimeämisperusteet ja tuomarikorvaukset; katso nimeämistaulukko, **Liite 2**.

Nimeämisperusteet, tuomarikorvaukset, tulkintalinjat sekä erotuomariluokat ja -määrät sarjoittain 2023-24 (Liite 2)

	Nimeäjä	lkm	Liiga	Pääsarja	I luokka	II luokka	III luokka	Oma	NT+ > 15v.	Tulkintalinja	Palkkio €, PT ja VT / RT		
Liiga, miehet	Päänimeäjä ja alueen nimeäjä	2	2							I	Kts. Liigan sarjamäär.		
Liiga, naiset		2	2								Kts. Liigan sarjamäär.		
Liigakarsinnat MN		2	2								Kts. Liigan sarjamäär.		
1-sarja, miehet		2		1	verkolla						PT,VT 90 / RT 47		
1-sarja, naiset	Alueen tuomari-nimeäjä	2			1	verkolla				I	PT,VT 80 / RT 43		
2-sarja, miehet		2				1	verkolla	verkolla			PT,VT 70 / jos ei RT, PT:lle 35		
2-sarja, naiset		1				1					60 / jos ei RT 35		
N2 / PVE,Ve ja FIN		2				1	verkolla	verkolla			PT,VT 60 / jos ei RT, PT:lle 35		
Aluesarja, miehet		2					1	verkolla	verkolla		PT,VT 55 / jos ei RT, PT:lle 35		
Aluesarja, naiset		1					1	X	1		II	3/2 voittoerää, 43/37, jos ei RT 25	
Paikallissarjat, naiset		1					1	X	1		III	3/2 voittoerää 45/38, jos ei RT 30	
Paikallissarjat, miehet		1					1	X	1		III	3/2 voittoerää 45/38, jos ei RT 30	
Masters M35-50		Alueen tuomarinimeäjä yhdessä järjestäjän kanssa. Alkusarjoissa myös pelaajat tuomitsevat.	1					1	X		1	M35-45 I	2 voittoerän ottelut 40 €
Masters M35-50, sijat 1-4			2				1	verkolla	verkolla		verkolla		
Masters M55-70	1						1	X	1	M50-65 II	2 voittoerän ottelut 35 €		
Masters M75-84	1						1	X	1	M70-84 III	2 voittoerän ottelut 25 €		
Masters N35-55	1						1	X	X	N35-40 I	2 voittoerän ottelut 35 €		
Masters N35-45, sijat 1-4	2					1	verkolla	verkolla	verkolla				
Masters N60-75	1						1	X	X	N45-55 II	2 voittoerän ottelut 25 €		
										N60-75 III			
<p>Kilometrikorvaukset ja päivärahat määräytyvät verohallituksen vuosittain vahvistamien enimmäismäärien mukaan. Ateriakorvaus ei kuulu korvattaviin kuluihin.</p>											<p>Mahdollinen lisäerä: ei erillistä korvausta</p>		

Syrjivän käytöksen ohjeistus ottelutapahtumiin

SYRJIVÄ KÄYTÖS OTTELUTAPAHTUMISSA - OHJEET

Mitä on syrjivä käytös?

- Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilön liittyvän syyn perusteella (Yhdenvertaisuuslaki 8 §; 1325/2014),
- kaikki edellisiin liittyvät kommentit, käsimerkit tai eleet tai muu toiminta ottelutapahtumassa, joka kohdistuu tuomareihin, pelaajiin, ottelutapahtuman toimihenkilöihin tai keneen tahansa ottelutapahtumassa paikalla olevaan (ml. yleisö, sen osat tai yksittäiset henkilöt).

Seuraava ohjeistus on tehty ottelutapahtumiin, jotta tuomareilla, joukkueiden jäsenillä, toimitsijoilla ja ottelutapahtuman järjestäjillä on keinot puuttua syrjivään käytökseen ja samalla varmistamaan otteluiden pelaaminen lentopallon virallisten pelisääntöjen ja Suomen lentopalloliiton ("Liitto") sarjamääräysten ja kilpailusääntöjen mukaisesti.

- Näitä ohjeita noudattaen pyritään siihen, että ottelu voidaan pelata loppuun.
- Joukkueella, yksittäisellä pelaajalla tai toimihenkilöllä ei ole oikeutta vaatia rangaistuksia tai ottelun keskeytystä eivätkä joukkueet saa poistua pelialueelta ilman ottelun päätuomarin lupaa syrjivään käytökseen vedoten. Peliin liittyvistä rangaistuksista tai ottelun keskeytyksestä päättää yksin päätuomari pelisääntöjen mukaisesti.

YLEISÖN TOIMESTA TAPAHTUVA SYRJIVÄ KÄYTÖS

Mikäli yleisön joukosta kuuluu syrjiviä kommentteja kohdistuen pelaajiin, tuomareihin, joukkueiden toimihenkilöihin tai toisiin ottelutapahtumassa paikalla oleviin kohdistuen, toimitaan seuraavasti:

Mikäli kuka tahansa ottelun tuomaristoon kuuluvista on huomannut syrjivää käytöstä:

- Päätuomari, saatuaan tiedon syrjivästä käytöksestä, ilmoittaa seuraavalla pelikatolla kummankin joukkueen kapteeneille, että ottelussa tai ottelutapahtumassa on havaittu syrjivää käytöstä.
- Päätuomari pyytää ottelun järjestäjää identifioimaan ja poistamaan ko. syrjivän käytöksen toteuttajan katsomosta. Päätuomari kertoo ottelutapahtuman järjestäjän vastuulliselle toimihenkilölle, että seuraava kuulutus on kuulutettava:

”Arvoisa yleisö, yleisön joukosta on todettu syrjivää käytöstä. Ottelutapahtuman järjestäjän toimesta asianosainen henkilö(-t) tulee poistaa katsomosta. Mikäli syrjivä käytös jatkuu, voidaan katsomo tyhjentää.”

- Päätuomari ilmoittaa ottelutapahtuman järjestäjälle, että asiasta (syrjivä käytös ottelutapahtumassa) tehdään raportti liittoon sekä merkintä ottelun pöytäkirjan huomautussarakkeeseen.
Kun katsoja on poistettu ja asianmukaiset merkinnät ottelu pöytäkirjaan on tehty, ottelu voi jatkua.

- Jos syrjivä käytös jatkuu tai toistuu, ilmoittaa ottelun päätuomari ottelutapahtuman järjestäjälle ja kuuluttajan tulee ilmoittaa, että katsomo on tyhjennettävä ja peli jatkuu vasta sen jälkeen. Kuulutusohje:

”Arvoisa yleisö, syrjivä käytös katsomossa on jatkunut. Tästä syystä katsomo tyhjennetään, ottelu jatkuu vasta tyhjentämisen jälkeen.”

- Jos ottelutapahtuman järjestäjä ei saa katsomoa tyhjennettyä, päätuomari keskeyttää pelin (pelisääntöjen 17.2 ja 17.3 mukaisesti). Jos katsomoa ei saada tyhjennettyä, peli pysyy keskeytyneenä (päätuomarin päätöksen mukaan peliä ei jatketa) ja asiasta tehdään merkintä pöytäkirjaan sekä raportti Lentopalloliittoon.
- Ottelun jatkamisesta päätetään pelisääntöjen mukaisesti ja Liitto käsittelee asian muutoin sarjamääräysten ja kilpailusääntöjen mukaisesti (mukaan lukien mahdolliset kurinpidolliset seuraamukset ottelutapahtuman järjestäjälle ja/tai syrjivään käytökseen tai ottelutapahtuman häiriöön vastuulliselle, ja ottelutapahtuman järjestäjän ja/tai Liiton tulee ryhtyä toimenpiteisiin syrjivään käytökseen syllistyneiden saattamiseen vastuuseen).

Mikäli tuomaristoon kuuluva ei ole syrjivää käytöstä havainnut, mutta jommankumman joukkueen johto tai pelaaja, tai ottelutapahtuman järjestäjien toimihenkilö on syrjivää käytöstä havainnut (tai saanut tiedon tällaisesta):

- Joukkueen kapteeni (pelisääntöjen mukaisen puhutteluoikeuden mukaisesti), tai ottelutapahtuman järjestäjän vastuullinen toimihenkilö, ilmoittaa seuraavalla pelikatkolla asiasta ottelun päätuomarille. Tuomaristo huomioi ilmoituksen, kirjaa viimeistään ottelutapahtuman jälkeen ylös kuka informoi ja mitä kuuli. Ilmoituksen jälkeen, ja asian (syrjivän käytöksen tapahtumisen) todettuaan päätuomari:
- Päätuomari kertoo ottelutapahtuman järjestäjän vastuulliselle toimihenkilölle, että seuraava kuulutus on kuulutettava:

”Arvoisa yleisö, ottelutapahtumassa on havaittu syrjivää käytöstä. Asia kirjataan ottelun pöytäkirjaan ottelun jälkeen. Mikäli syrjivä käytös jatkuu, voidaan asianomainen henkilö poistaa ottelusta ja tarvittaessa tilanteen jatkuessa katsomo tyhjentää.”

- Jos syrjivä käytös jatkuu tai toistuu, toimitaan kuten edellä tuomariston havaitseman käytöksen kohdalla kuvataan.

JOUKKUEIDEN TOIMESTA TAPAHTUVA SYRJIVÄ KÄYTÖS

Mikäli joukkueiden jäsenen(-nten) toimesta ilmenee syrjivää käytöstä kohdistuen toisiin pelaajiin, tuomareihin, joukkueiden toimihenkilöihin, ottelutapahtuman järjestäjiä tai ottelutapahtumaan muita osallistujia kuten yleisöä kohtaan, toimitaan seuraavasti:

Mikäli ottelun tuomaristoon kuuluva on havainnut ko. syrjivän käytöksen ja tunnistanut tekijän:

- Tuomitsee tekijälle ottelun päätuomari pelisääntöjen mukainen rangaistuksen, ja asia (syrjivä käytös tapahtumana) merkitään pöytäkirjaan ja ottelun jälkeen päätuomari (ja mahdollinen muu teon havainnut tuomaristoon kuuluva jäsen) antavat teosta ja tilanteesta selvityksen liittoon.
- Tuomaristo ilmoittaa samalla pelikatolla rangaistavan pelaajan joukkueen pelikapteenille, että pelaaja/toimihenkilö on syyllistynyt syrjivään käytökseen ja häntä on rangaistu pelisääntöjen mukaisella rangaistuksella, mutta asia (syrjivä käytös tapahtumana) tullaan raportoimaan erikseen liittoon, ja pelaajalta ja joukkueelta pyydetään asiasta lausuma, ja asia saattaa johtaa Liiton sarjamääräysten ja kilpailusääntöjen mukaisiin kurinpidollisiin toimiin. Peli jatkuu tämän jälkeen pelisääntöjen edellyttämällä tavalla.

Mikäli tuomaristo on havainnut syrjivän käytöksen mutta ei pysty tunnistamaan tekijää tai tuomaristo ei ole itse havainnut syrjivää käytöstä, mutta joukkueeseen kuuluva (pelaaja, valmentaja tai muu joukkueeseen kuuluva sellaisesta puhutteluoikeuden omaavan pelikapteenin kautta) sellaisesta ilmoittaa:

- Mikäli tuomaristo on havainnut syrjivän käytöksen ja ei pysty tunnistamaan tekijää:
  - Ottelun päätuomari ilmoittaa asiasta kummankin joukkueen pelikapteenille, että syrjivää käytöstä on tapahtunut mutta tuomaristo ei pysty identifioimaan tekijää, ja huomauttaa pelikapteenia siitä, että vastaavaan käytökseen kiinnitetään erityistä huomiota ottelun aikana, ja että ottelun jälkeen päätuomari voi kirjata asian (syrjivän käytöksen tapahtumasta havainnot) pöytäkirjan huomautussarakkeeseen ja raportoi asiasta liittoon, ja asiasta saattaa seurata lisäselvityspyyntöjä ja/tai kurinpidollisia toimia ottelun jälkeen.
- Mikäli joukkue/pelaaja ilmoittaa syrjivästä käytöksestä ja tuomaristo ei ole itse havainnut tai ei pysty tunnistamaan tekijää:
  - Ilmoittaa ottelun päätuomari ko. joukkueen pelikapteenille mahdollisuudesta tehdä asiasta ottelun jälkeen virallinen vastalause ottelupöytäkirjaan. Päätuomari voi avustaa vastalauseen kirjoittamisessa. Ottelun päätuomari raportoi asiasta ottelun jälkeen liittoon vastalauseasian määräysten mukaisesti. Vastalauseen tehneen joukkueen tulee noudattaa vastaavasti Liiton sääntöjä vastalauseasiassa. Asiaan, eli syrjivään käytökseen epäillyn tekijän(-jöiden) lausumat asiassa (vastalause) ja mahdollisesti seuraavan kurinpitoasian käsittelyssä pyydetään myös Liiton toimesta.

- Mikäli joukkueiden toimesta ilmoitetaan jatkossa jatkuvasta tai toistuvasta syrjivästä käytöksestä, ilmoitetaan kummallekin joukkueelle, että asiat johtavat ottelun aikaisiin seuraamuksiin (tuomariston ko. asiat havaitessa) ja/tai asiat ilmoitetaan ottelun jälkeen Liittoon edellisten toimintaohjeiden mukaisesti.

Ottelun järjestäjän velvollisuus on päätuomarin tekemien ilmoitusten lisäksi puuttua yleisön toimesta tapahtuvaan syrjivään käytökseen ja ottelun järjestäjän järjestyksenvalvojen tehtävänä on oma-aloitteisesti pyrkiä ennalta ehkäisemään (mm. varoituksin) ja/tai edesauttaa syntyneen syrjivän käytöksen tilanteen ratkaisemisessa.

Nimeämisperusteet, tuomarikorvaukset, tulkintalinjat sekä erotuomariluokat ja -määrät sarjoittain 2023-24 (Liite 2)

	Nimeäjä	lkm	Liiga	Pääsarja	I luokka	II luokka	III luokka	Oma	NT+ > 15v.	Tu	
Liiga, miehet	Päänimeäjä ja alueen nimeäjä	2	2							I	
Liiga, naiset		2	2								
Liigakarsinnat MN		2	2								
1-sarja, miehet		2		1	verkolla						
1-sarja, naiset	Alueen tuomari-nimeäjä	2			1	verkolla					
2-sarja, miehet		2				1	verkolla	verkolla			
2-sarja, naiset		1				1					
N2 / PVE, Ve ja FIN		2				1	verkolla	verkolla			
Aluesarja, miehet		2					1	verkolla	verkolla		
Aluesarja, naiset		1					1	X	1	II	
Paikallissarjat, naiset		1					1	X	1	III	
Paikallissarjat, miehet		1					1	X	1		
Masters M35-50			1					1	X	1	M3

Masters M35-50, sijat 1-4	Alueen tuomarinimeäjä yhdessä järjestäjän kanssa. Alkuserjoissa myös pelaajat tuomitsevat.	2				1	verkolla	verkolla	verkolla		
Masters M55-70		1					1	X	1	M5	
Masters M75-84		1						1	X	1	M7
Masters N35-55		1						1	X	X	N3
Masters N35-45, sijat 1-4		2					1	verkolla	verkolla	verkolla	
Masters N60-75		1						1	X	X	N4
											N6
Kilometrikorvaukset ja päivärahat määräytyvät											
verohallituksen vuosittain vahvistamien enimmäismäärien mukaan.											
Ateriakorvaus ei kuulu korvattaviin kuluihin.											

Nimeämisperusteet, tuomarikorvaukset, tulkintalinjat sekä erotuomariluokat ja -määrät sarjoittain 2023-24 (Liite 2)

	Nimeäjä	lkm	Liiga	Pääsarja	I luokka	II luokka	III luokka	Oma	NT+ > 15v.
Liiga, miehet	Päänimeäjä ja alueen nimeäjä	2	2						
Liiga, naiset		2	2						
Liigakarsinnat MN		2	2						
1-sarja, miehet	Alueen tuomari-nimeäjä	2		1	verkolla				
1-sarja, naiset		2			1	verkolla			
2-sarja, miehet		2					1	verkolla	verkolla
2-sarja, naiset		1					1		

N2 / PVE, Ve ja FIN		2	1	verkolla	verkolla	
Aluesarja, miehet		2		1	verkolla	verkolla
Aluesarja, naiset		1		1	X	1
Paikallissarjat, naiset		1		1	X	1
Paikallissarjat, miehet		1		1	X	1
Masters M35-50		1		1	X	1
Masters M35-50, sijat 1-4		2	1	verkolla	verkolla	verkolla
Masters M55-70		1		1	X	1
Masters M75-84		1		1	X	1
Masters N35-55	Alueen tuomarinameäjä yhdessä järjestäjän kanssa. Alkusarjoissa myös pelaajat tuomitsevat.	1		1	X	X
Masters N35-45, sijat 1-4		2	1	verkolla	verkolla	verkolla
Masters N60-75		1		1	X	X

Kilometrikorvaukset ja päivärahat määräytyvät verohallituksen vuosittain vahvistamien enimmäismäärien mukaan.

Ateriakorvaus ei kuulu korvattaviin kuluihin.